

«Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin kollegiyasının tərkibi haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 28 avqust tarixli 360 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilib

2

Parlamentin Səhiyyə komitəsi yaz sessiyası üçün iş planını təsdiq edib

3

Mərkəzi Seçki Komissiyası Səhiyyə Nazirliyi və TƏBİB-lə birgə seminar keçirib

7

TİBB

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

qəzeti

№ 01-02 (785) 31 yanvar 2024-cü il

Qəzet 1991-ci ildən nəşr olunur

www.tibbqazeti.az

Prezident İlham Əliyev DSX-nin yeni hərbi hospital kompleksini açıb

2

«Səhiyyə sisteminin transformasiyası çərçivəsində əczaçılıq sektorunun rəqəmsallaşdırılması»

3

UNICEF-in regional direktoru ilə görüşdə uşaq sağlamlığının aktual məsələləri müzakirə edilib

5

FHN: keçən il 31 tibb müəssisəsində radioloji fəaliyyət məhdudlaşdırılıb

7

“Elektron Resept” tətbiqi

Təlimat videoları

Xəbərlər və yeniliklər

Bütün xəbərlər

2023-cü ildə aparılmış sonuncu yekun attestasiyadan müvəffəqiyyətlə keçərək rezidentura təhsilini bitirən həkim-mütəxəssislərin iş yerlərinə göndərilməsi barədə Etan

23 Yanvar 2024

Hepatit A infeksiyasına yoluxma halları ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin MƏLUMATI

23 Yanvar 2024

Elmi-Tədqiqat Tibbi Bərpa İnstitutuna direktor təyin edilib

23 Yanvar 2024

6

Aforizm

*Elm mütəşəkkil biliklərdir,
müdrüklük isə mütəşəkkil həyatdır.*

İmmanuel Kant

Prezident İlham Əliyev DSX-nin yeni hərbi hospital kompleksini açıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Bakıda Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) yeni hərbi hospital kompleksinin açılışında iştirak edib.

ri xəstələrə ən yüksək səviyyədə çoxfunksiyalı xidmət göstərəcək.

Səkkiz mərtəbədən və köməkçi binalardan ibarət hərbi hospitalın inşası müasir texnologiyalar və qabaqcıl təcrübələr əsasında həyata keçirilib.

siya avadanlığı (barokamera) quraşdırılıb.

Binada gözləmə, konfrans, yataq, yemək otaqları yaradılıb, intensiv terapiya və tibbi heyət üçün bölmələr fəaliyyət göstərir. DSX-də qadın hərbi qulluqların sayı nəzərə alınaraq

AZƏRTAC bildirir ki, Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə raport verib. Sonra hospital kompleksi barədə dövlət başçısına məlumat verilib.

Ümumi sahəsi 25 min kvadratmetrə yaxın olan 240 çarpayılıq binada hərbi dövrdə çarpayı sayının 700-ə çatdırılması imkanları var. Burada yaradılan Təcili Tibbi Yardım Mərkəzi durumu son dərəcə kritik olan xəstələrin 24 saat qəbulunu həyata keçirməyə imkan verəcək.

hərbi hospitalda doğum mərkəzi də yaradılıb.

Laboratoriya şöbəsində ən yeni müayinə üsullarını özündə birləşdirən və tibbi tələblərə tam cavab verən, dünyanın aparıcı şirkətlərinin laborator avadanlığı quraşdırılıb. Müalicə ocağı dövrün tələblərinə

Bildirilib ki, hərbi hospitalın köhnə binası XX əsrin 70-ci illərində inşa olunmuşdu. Yeni hərbi hospitalda ən son elmi-texniki nailiyyətlərə və müharibə təcrübəsinə əsaslanan tibbi müayinə və müalicə imkanları yaradılıb. Dünyanın qabaqcıl ölkələrində istehsal olunan tibbi avadanlıqlarla təchiz edilmiş hərbi hospitalın ürək-damar cərrahiyyəsi, invaziv kardiologiya, nevrologiya və digər tibbi fəaliyyət sahələ-

İl ərzində hərbi hospitalda 100-110 min xəstə ambulator, 17-20 min xəstə stasionar müalicə oluna bilər.

Hərbi hospitalın Cərrahiyyə şöbəsində quraşdırılan avadanlıqlar istənilən növ ağır əməliyyatları aparmağa imkan verir. Tibb ocağında 11 əməliyyatxanadan ibarət xüsusi blok yerləşir. Hospitalda uçuş heyətinin və dalğıcıların müayinəsi və müalicəsi üçün ölkəmizdə ən müasir hiperbarik oksigena-

uyğun çağrı və nəzarət sistemləri ilə təmin olunub. Hərbi hospitalda klinik fəaliyyətin, yəni tibbi tədris işinin təşkili və ixtisaslı hərbi həkimlərin hazırlanması üçün də şərait yaradılıb.

Hərbi hospitalın yerləşdiyi 3 hektar ərazidə geniş abadlıq-quruculuq işləri görülmüş, yaşillıq sahələri salınıb.

Dövlət başçısı hərbi hospitalda yaradılmış şəraitlə tanış olub.

«Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin kollegiyasının tərkibi haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 28 avqust tarixli 360 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin QƏRARI

«Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 25 may tarixli 413 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamə»də dəyişiklik edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 27 oktyabr tarixli 2335 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

«Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin kollegiyasının tərkibi haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 28 avqust tarixli 360 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 8, maddə 1811; 2020, № 11, maddə 1408; 2021, № 7, maddə 869) 1-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- «11» rəqəmləri «9» rəqəmi ilə əvəz edilsin.
- «Kollegiyanın üzvləri» bölməsinin birinci abzası ləğv edilsin.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, 30 dekabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin əməkdaşlarının sağlamlığının mühafizəsi ilə əlaqədar bir sıra məsələlərin tənzimlənməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin QƏRARI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, «Xüsusi dövlət mühafizəsi sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 16 mart tarixli 957 nömrəli Fərmanının 5.2-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

1. Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin əməkdaşlarına (pensiya çıxmış əməkdaşlar da daxil olmaqla) və onların ailə üzvlərinə tibbi xidmətin göstərilməsi, o cümlədən xəstəliklərin profilaktikası, ilkin tibbi-sanitariya yardımı, təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım, ambulator-poliklinik və stasionar tibbi yardım, onların tibbi reabilitasiyası və sağlamlaşdırılmasının təmin edilməsi «Hərbi qulluqların statusu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun və «Azərbaycan Respub-

likasının Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi haqqında Əsasnamənin, Agentliyin strukturunun, hərbi qulluqlarının və mülki işçilərinin say həddinin, ali zabit heyəti vəzifələrinin siyahısının təsdiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 22 dekabr tarixli 1510 nömrəli Fərmanının tələbləri nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən həyata keçirilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə tapşırılsın ki, bu Qərarın icrası ilə əlaqədar müvafiq vəsaitlərin hər il növbəti ilin dövlət büdcəsi layihəsinin tərtibi zamanı Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti ilə razılaşdırılmış təklifləri əsasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin saxlanılması xərclərinin tərkibində nəzərdə tutulmasını təmin etsin.

3. Bu Qərar 2024-cü il fevralın 1-dən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, 29 yanvar 2024-cü il

Səhiyyə Nazirliyinin rəhbərliyi 20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsini ehtiramla yad edib

20 Yanvar hadisələrinin 34-cü ildönümü ilə əlaqədar Səhiyyə Nazirliyinin rəhbərliyi Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək, ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların əziz xatirəsini ehtiramla yad edib. Bu barədə nazirliyin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda şəhidlər verib. Azadlığa gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları misilsiz fəda-

karlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazıblar.

20 Yanvar Azərbaycan xalqının həyatında dönüş nöqtəsi olub. 1990-cı ildən başlanan ağır, çətin, ancaq şərəfli yol Qarabağ Zəfəri ilə ən şanlı zirvəyə çatıb. Ermənistanın işğal etdiyi torpaqlarımız 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində azad olunub.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Bakıda koronavirus xəstələrinə yardım göstərən tibb işçilərinin maaşına əlavənin müddəti uzadılıb

Azərbaycanın Baş naziri Əli Əsədov Bakıda koronavirus xəstələrinə yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqqına əlavənin ödənilməsi müddətinin uzadılması ilə bağlı Qərar imzalayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sənədə əsasən, «Bakı Şəhər Baş Səhiyyə İdarəsinin tabeliyində yaradılmış xüsusi ambulator tibb məntəqələrində yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına yoluxmuş xəstələrə ambulator-poliklinik yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə» Qərar dəyişiklik edilib.

Yeni Qərara əsasən, Bakı Şəhər Baş Səhiyyə İdarəsinin tabeliyində yaradılmış xüsusi ambulator tibb məntəqələrində yeni növ koronavirus infeksiyasına yoluxmuş xəstələrə ambulator-poliklinik yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqlarına əlavənin ödənilməsi müddəti 2024-cü il aprelin 2-dək uzadılıb.

«Səhiyyə sisteminin transformasiyası çərçivəsində əczaçılıq sektorunun rəqəmsallaşdırılması»

Səhiyyə Nazirliyi milli səhiyyə sisteminin müasir dövrün tələbi və innovativ düşüncənin məhsulu olan Rəqəmsal Səhiyyə ekosisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirləri davam etdirir. Bununla əlaqədar olaraq, nazirlik «Səhiyyə sisteminin transformasiyası çərçivəsində əczaçılıq sektorunun rəqəmsallaşdırılması» layihəsinin təqdimatını keçirib.

Nazirliyin mətbuat xidməti xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin köməkçisi — Prezident Administrasiyasının Hərbi-texniki təminat məsələləri şöbəsinin müdiri Andrey Sipilin, Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin üzvləri,

həmçinin Səhiyyə Nazirliyinin və onun tabeliyindəki qurumların, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi («ASAN xidmət»), İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi, Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB), «Əczaçılar Klubu» İctimai Birliyinin, iri farmakologiya şəbəkələrinin, özəl klinikaların və mərkəzi rayon xəstəxanalarının rəhbər şəxsləri iştirak ediblər.

(Ardı səhifə 4-də)

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin 2024-cü ilin yaz sessiyasında ilk iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsindən bildirildiyinə görə, komitə sədri Əhliman Əmiraslanov iclasın gündəliyinə iki məsələnin — 2023-cü ilin payız sessiyası dövründə Səhiyyə komitəsində görülən işlər barədə hesabatın və komitənin 2024-cü ilin yaz sessiyası üçün iş planının layihəsinin daxil edildiyini diqqətə çatdırıb.

Əvvəlcə 2023-cü ilin payız sessiyası ərzində komitədə görülən işlər barədə məlumat verən komitə sədri bildirib ki, hesabat dövründə komitənin 5 iclası keçirilib, 6 məsələyə baxılıb.

Ötən sessiyada komitə üzvlərinin «Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında» qanun layihəsinin müzakirələrində fəal iştirak etdiklərini deyən Əh-

dədir, onun üzərində iş gedir, ciddi müzakirələr aparılır. Onun sözlərinə görə, vətəndaşlar bu qanunun qəbul edilməsini gözləyirlər, çünki reproduktiv sağlamlığın qorunması və mühafizəsi, sağlam ailələrin və ailə münasibətlərinin formalaşması bu günün aktual məsələlərindən biridir. Ə.Əmiraslanov qanun layihəsinin bu ilin yaz sessiyasında qəbul ediləcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Səhiyyə komitəsinin sədri söyləyib ki, bu ilin iş planına yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə, virus infeksiyaları ilə bağlı ölkədəki mövcud vəziyyət, peyvəndləmə və görülən tədbirlərə dair dinləmə keçirmək də daxil edilib: «Yoluxucu xəstəliklər, xüsusilə qızılca infeksiyası ilə mübarizə diqqətçəkən məsələlərdəndir. Qızılca hazırda geniş yayılıb. Biz bununla əlaqədar olaraq «Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə»

Parlamentin Səhiyyə komitəsi yaz sessiyası üçün iş planını təsdiq edib

liman Əmiraslanov diqqətə çatdırıb ki, bu ilin büdcəsi də sosialyönlüdür, səhiyyə sahəsinə ayrılan vəsait artırılıb, bu, əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəlməsinə, bu sahənin daha da inkişafına xidmət edəcək. O qeyd edib ki, dövlət tərəfindən səhiyyə sahəsində həyata keçirilən tədbirlər ölkə Prezidentinin vətəndaşların sağlamlığının qorunmasına göstərdiyi diqqət və qayğının bariz nümunəsidir. Komitə sədri həmçinin İcbari Tibbi Sığorta Fondunun vəsaitlərinin artırıldığını, ölkə üzrə bu sahədə fəaliyyətin uğurla həyata keçirildiyini, icbari tibbi sığortanın xidmətlər zərfinin mütəmadi olaraq genişləndirildiyini, əhalinin məmnunluğunun artdığını söyləyib. O, ötən sessiyada «Tibbi sığorta haqqında» Qanunda da müəyyən dəyişikliklərin edildiyini nəzərə çatdırıb.

Bildirilib ki, hesabat dövründə komitədə böyük əhəmiyyət kəsb edən məsələlərin müzakirəsinə həsr olunmuş «Ailə sağlamlığı və dəyərləri qanunvericilik aspektində» və «Tibbi tullantıların idarə olunması» mövzularında dinləmələr keçirilib.

Sonra Əhliman Əmiraslanov Səhiyyə komitəsinin 2024-cü ilin yaz sessiyası üçün iş planının layihəsinə təqdim edib. Bildirib ki, bu sessiyada qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında irəli sürülən qanun layihələrinə baxılacaq, komitəyə daxil olan sənədlər müzakirə olunacaq, onlara rəy və təkliflər hazırlanacaq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Əhliman Əmiraslanov çıxışında bir sıra aktual səhiyyə məsələlərinə də toxunub. Bildirib ki, müalicə prosesi böyük məbləğdə vəsait tələb edən onkoloji xəstəliklərin icbari sığortaya daxil edilməsi vacib məsələlərdəndir. Eləcə də hesab edir ki, kosmetik diş əməliyyatları xaric olmaq şərti ilə, stomatologiyanın bütün müayinə və müalicə növləri də icbari sığortaya daxil edilməlidir.

Komitə sədri xatırladı ki, «Reproduktiv sağlamlıq haqqında» qanun layihəsi diqqət-

qızılca infeksiyası ilə bağlı ölkədəki mövcud vəziyyət, peyvəndləmə və görülən tədbirlər»ə dair dinləmə təşkil edilməsini cari ilin iş planına daxil etmişik». O qeyd edib ki, son vaxtlar uşaqların qızılcaadan həyatını itirməsi peyvənd vurulmamasının nəticəsidir: «İnsanlar arasında vaksinasiyaya münasibət dəyişməlidir. Bəzi insanlar peyvənd edilərsə, genin dəyişəcəyi kimi yanlış düşüncədədirlər. Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə istiqamətində ölüm riskinin qarşısını almaq üçün peyvənd vurulması mütləqdir».

Əhliman Əmiraslanov diqqətə çatdırıb ki, xəstələrin klinika seçmək arzusu ilə müəyyən problemlər yaşanır: «Xəstə ona yaxın xəstəxanada, özünün inandığı həkimə müraciət etmək arzusundadır. Bununla bağlı bizə müraciətlər olur. Bunun icbari tibbi sığortaya münasibətdə öz həllini tapması yaxşı olardı». O, komitənin qarşısında mühüm vəzifələrin durduğunu, təxirəsalınmaz məsələlərin həllinin vacibliyini qeyd edib.

İclasda komitənin sədr müavini Rəşad Mahmudov, üzvləri Sədaqət Vəliyeva, Məlahət İbrahimqızı, Soltan Məmmədov, İlham Məmmədov, Müşfiq Məmmədli, Parlament Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev çıxış edərək, ötən sessiya ərzində komitənin fəaliyyətini yüksək dəyərləndiriblər, yaz sessiyası üçün nəzərdə tutulan tədbirləri məqsədmüvafiq hesab ediblər, bəzi təkliflərinin sənədləndiriblər.

Müzakirələrin yekununda Səhiyyə komitəsində 2023-cü ilin payız sessiyası dövründə görülən işlər barədə hesabat nəzərə alınmış, komitənin 2024-cü ilin yaz sessiyası üçün iş planı təsdiq edilib.

İclasın sonunda komitə sədri Əhliman Əmiraslanov bildirib ki, ölkəmiz mühüm ictimai-siyasi hadisə — növbədənkonar Prezident seçkiləri ərəfəsindədir. O, Azərbaycanın bütün ərazisində keçiriləcək bu ilk seçkilərdə vətəndaşların fəal iştirak edəcəyinə əminliyini ifadə edib.

(Əvvəli səhifə 3-də)

Rəqəmsal səhiyyə ekosisteminin başlıca məqsədi vətəndaşlar üçün keyfiyyətli, təhlükəsiz, etibarlı səhiyyə xidmətlərinin əlçatanlığının təmin edilməsidir. Elektron səhiyyənin inkişafı vətəndaşın sağlamlıq tarixçəsi ilə bağlı müfəssəl məlumatları, o cümlədən xəstəliklər və müalicə üsulları barədə məlumatları vahid rəqəmsal platforma üzərində birləşdirərək, bütün tibb müəssisələri üçün onlayn formatda əlçatanlığı təmin edəcək.

İctimai təqdimatda əvvəlcə rəqəmsal səhiyyəyə dair videoçarx nümayiş olunub.

Tədbirdə giriş sözü ilə çıxış edən **səhiyyə naziri Teymur Musayev** vurğulayıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə həyata keçirilən sosialyönümlü siyasət, rəqəmsal hökumətə keçidin sürətləndirilməsi, iqtisadiyyatın diversifikasiyası üzrə görülmüş ardıcıl tədbirlər dövlətimizin bugünkü suverenliyini və regionda aparıcı söz sahibi kimi tanınmasını şərtləndirib. Dövlət başçısının müəyyən etdiyi islahatların təməlinə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, onun sosial rifah vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və dövlət idarəciliyi proseslərində iştirakının artırılması dayanır.

Nazir xatırladı ki, vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin daha keyfiyyətli, rahat və müasir innovasiyaları tətbiq etməklə həyata keçirilməsi, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması məqsədilə 2012-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin yaradılması bu illər ərzində vətəndaşların əlavə vaxt itkisinin azaldılması, dövlət strukturlarına etimadın gücləndirilməsi, şəffaflığın artırılması, elektron xidmətlərdən daha geniş istifadənin təmin olunması məqsədi daşıyır. Ölkəmizin ümumdünya rəqəmsal məkanına daha sürətli inteqrasiyasını, qabaqcıl texnologiyaların vətəndaşların gündəlik həyatının müxtəlif sahələrində tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə 2013-cü il «İnformasiya Kommunikasiya Texnologiyaları İli» elan edilib. Həminin 2014-cü ildə dövlət başçısının müvafiq Sərəncamı ilə milli iqtisadiyyatda qeyri-neft sektorunun payının artırılması məqsədilə «Azərbaycan Respublikasında informasiya cəmiyyətinin inkişafına dair 2014 - 2020-ci illər üçün Milli Stratejiya» təsdiq olunub, 2016-cı ildə isə «Azərbaycan Respublikasında telekommunikasiya və informasiya texnologiyalarının inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi» qəbul edilib. Strateji Yol

«Səhiyyə sisteminin transformasiyası çərçivəsində əczaçılıq sektorunun rəqəmsallaşdırılması»

Xəritəsi ölkədə informasiya kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf potensialının artırılması, iqtisadiyyatın rəqəmsallaşdırılması üçün İKT infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, dövlət sektorunun fəaliyyətində səmərəliliyin yüksəldilməsi məqsədilə hazırlanıb.

innovasiyaların və yüksək texnologiyaların tətbiqinə ölkə rəhbəri tərəfindən verilən siyasi dəstəyin beynəlxalq müstəvidə də birmənalı qəbul edildiyini söyləyən nazir 2022-ci ilin fevralında Dünya İqtisadi Forumunun Prezidentinin iştirakı ilə Dördüncü Sənaye İnqilabı Şə-

Teymur Musayev qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi altında müasir innovasiyaların dövlət idarəetməsində tətbiqi ilə bağlı həyata keçirilən islahatlar, rəqəmsal ekosistemə keçidin sürətləndirilməsi, bu sahədə səmərəliliyin təmin edilməsi hüquqi və institusional çərçivənin də təkmilləşdirilməsini zəruri edirdi. Bu baxımdan, o, 2021-ci ildə dövlət başçısının Fərmanı ilə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yaradılmasını, bu qurumun digər istiqamətlərlə yanaşı, yüksək texnologiyalar sahəsində dövlət siyasətini və tənzimləməsini həyata keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı kimi fəaliyyətini, eləcə də Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin «e-sosial» internet portalının yaradılmasını xüsusi vurğulayıb.

Azərbaycanda dövlət idarəciliyinin bütün istiqamətlərində

bəkəsinin Azərbaycan Mərkəzinin açılışını bunun əyani sübutu adlandıraraq, bildirib ki, bu gün Azərbaycan innovasiyanı dəstəkləyən və texnoloji inkişafa töhfə verən ölkələrdən biridir.

Teymur Musayev xatırladı ki, COVID-19 pandemiyası gündəlik həyatın müxtəlif sahələrində rəqəmsal transformasiyanı sürətləndirib: «Səhiyyə sektorunda, təhsildə, biznes fəaliyyətində və digər sahələrdə qısa müddətdə çoxsaylı rəqəmsal həllər hazırlanaraq istifadəyə verildi. Azərbaycanda da ölkə rəhbərliyinin tapşırığı əsasında, pandemiyanın nəticələrinin minimumlaşdırılması məqsədilə operativ tədbirlər həyata keçirildi. Virusun yayılmasının qarşısını almaq və əhalinin maarifləndirilməsi məqsədilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən e-Təbib mobil tətbiqi istifadəyə verildi. Beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaq-

la, səhiyyə qurumlarının birgə fəaliyyəti nəticəsində COVID-19 sertifikatlarının formaları təkmilləşdirildi və xarici ölkələrlə qarşılıqlı tanınması həyata keçirildi. COVID-19 sertifikatlarının yoxlanılması məqsədilə Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi tərəfindən «CheckApp» mobil tətbiqi hazırlandı».

Nazir vurğulayıb ki, rəqəmsal səhiyyə sisteminin yalnız texnoloji baxımdan deyil, həm də mədəniyyət baxımından transformasiyasıdır: «Rəqəmsal texnologiyalar tibbi xidmət təminatçılarna və pasiyentlərə məlumatları əlçatan etməklə ortaq qərar verməkdə həkim-pasiyent münasibətlərini fərqli səviyyəyə qaldırır. Rəqəmsal səhiyyənin tarixi inkişaf mərhələləri gələcək innovasiyalar üçün zəmin yaradır. IT sektorunda texnoloji inkişaf XX əsrin sonlarında səhiyyədə istehlakçı hərəkətinin başlanmasına səbəb oldu. E-pasiyent anlayışı səhiyyəyə ilk dəfə 2007-ci ildə həkim Tom Fergüson tərəfindən gətirilib. O hesab edirdi ki, pasiyentlər internetdən istifadə etməli, bir-birləri ilə əlaqə qurmalı və tibbi xidmətə hakim olmalıdırlar. 2015-ci ildən başla-

ları infrastrukturunun və ölkə üzrə «Vətəndaşların Elektron Sağlamlıq Kartı Sistemi»nin yaradılmasına, müxtəlif tibbi elektron reyestrlərin formalaşdırılmasına, tibb müəssisələrində informasiya sistemlərinin tətbiqinə start verilib, Məlumat Mərkəzi və şəbəkə infrastrukturunu qurulub. Hazırda Data Mərkəzin «Hökumət Buludu»na köçürülməsi prosesi yekunlaşmaq üzrədir».

Səhiyyə naziri məlumat verib ki, 2023-cü ildə səhiyyənin rəqəmsal transformasiyası layihəsi çərçivəsində Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən «Elektron xəstəlik və rəqəmsal» və «Elektron epikriz» informasiya sistemləri hazırlanıb. Elektron epikriz sistemi vətəndaşların xəstəlik tarixlərindən çıxarışların vahid reyestrinin yaradılmasını təmin etməklə fərdin sağlamlıq məlumatlarının axtarışına və standart formada sənədlərin hazırlanmasına imkan yaradır. Həmçinin, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə aparılan əməkdaşlıq nəticəsində «Elektron xəstəlik və rəqəmsal» informasiya sistemi vasitəsilə əmək qabiliyyətinin itirilməsi haqqında və rəqəmlərə dair

yaşayaraq, inkişaf etmiş ölkələrin səhiyyə qurumlarında rəqəmsal səhiyyə strukturları yaradıldı, strategiya sənədləri qəbul olundu.

Həkimlik peşəsinə çoxəsrlik ənənəvi yanaşma XXI əsrin tələbləri ilə uzlaşa bilməzdi. Qlobal səviyyədə xroniki xəstəliklərin sayının artması, həkim çatışmazlığı, müalicə xərclərinin yüksəlməsi və artan ömür uzunluğu tibb mütəxəssisləri üçün yeni çağırışlar yaradır. Rəqəmsal səhiyyə dövrü gündəlik fəaliyyətində rəqəmsal texnologiyalardan istifadə edən, həkim-pasiyent münasibətlərini tərəfdaşlıq üzərində quran və şəfəqli qayğıyı tibbi xidmətin təməli kimi saxlayan tibb mütəxəssislərinin olmasını tələb edir.

Azərbaycan Respublikasının səhiyyə sisteminə rəqəmsallaşdırma tədbirlərinin tətbiqinə 2006-cı ildən başlanılıb. Həmin tarixdən Səhiyyə Nazirliyinin daxili informasiya texnologiya-

məlumatlar vahid reyestrə birləşdirilib. Bu tədbirdə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış «Elektron resept» sisteminin və mobil tətbiqinin, eləcə də «Təqib və izləmə sistemi»nin ictimaiyyətə təqdim ediləcəyini söyləyən nazir hər iki informasiya sisteminin əczaçılıq sektorunun rəqəmsallaşdırılması tədbirləri çərçivəsində «Dərman vasitələri haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa edilmiş əlavə və dəyişikliklərə uyğun olaraq hazırlandığını bildirib: «Həyata keçirilən fəaliyyətlər vahid rəqəmsal səhiyyə platformasının yaradılması istiqamətində atılan mühüm addımlardır. Bundan sonra da göstərilən dövlət xidmətlərindən məmnunluğun artırılması və keyfiyyətli tibbi xidmətlərin təmin edilməsi məqsədilə səhiyyənin rəqəmsal transformasiyası tədbirlərini davam etdirəcəyik».

(Ardı səhifə 5-də)

UNICEF-in regional direktoru ilə görüşdə uşaq sağlamlığının aktual məsələləri müzakirə edilib

Səhiyyə Nazirliyində BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə regional direktoru xanım Regina De Dominitsislə görüş keçirilib.

Görüşdə həmçinin BMT-nin Azərbaycanlı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva və UNICEF-in ölkəmizdəki nümayəndəliyinin rəhbərinin səlahiyyətlərini icra edən Ceyhun Mirzəyev iştirak ediblər.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, səhiyyə naziri Teymur Musayev Azərbaycanla UNICEF arasında səmərəli əməkdaşlığın mövcudluğunu vurğulayıb: «Ölkəmizdə insan kapitalının formalaşmasına, möhkəmlənməsinə və inkişafına xüsusi diqqət yetirilir. Belə ki, Azərbaycanla BMT-nin Uşaq Fondu arasındakı ikitərəfli əlaqələr çərçivəsində səhiyyə, təhsil, ana və uşaqların sağlamlığının qorunması kimi müxtəlif istiqamətlərdə layihələr həyata keçirilib».

Teymur Musayev nazirlik tərəfindən ana və uşaq sağlam-

lığının qorunmasında xidmətlərin təkmilləşdirilməsi, həmçinin səhiyyənin modernləşdirilməsi və rəqəmsallaşdırılması sahəsində mühüm işlərin görüldüyünü diqqətə çatdırıb və əməkdaşlığın bundan sonra da səmərəli olacağına əminliyini ifadə edib.

Regina De Dominitsis Azərbaycanla UNICEF arasında tərəfdaşlıq səviyyəsini yüksək qiymətləndirərək, BMT-nin Uşaq Fondunun ölkəmizdə fəaliyyətinin 1993-cü ildən başladığını bildirdi. O, UNICEF-in Azərbaycanda həyata keçirdiyi ilk layihələr zamanı əsas diqqətin vaksinasiya, səhiyyə, reabilitasiya, təhsil və uşaqların müdafiəsi ilə bağlı aktual məsələlərə yönəldiyini qeyd edib. BMT-nin Uşaq Fondunun regional direktoru Azərbaycanda ana və uşaq sağlamlığının qorunması sahəsində dövlət səviyyəsində ciddi addımların atılmasını müsbət qiymətləndirib.

Görüşdə əməkdaşlığın prioritet istiqamətləri müzakirə edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov, səhiyyə naziri Teymur Musayev və Baş prokuror Kamran Əliyev Respublika Perinatal Mərkəzində baş vermiş yanğınla əlaqədar hadisə yerində olublar.

Rəsmi şəxslərə yanğının başvermə səbəbləri və nəticələri barədə məlumat verilib.

Sonra Anar Ələkbərov, Teymur Musayev və Kamran Əliyev yanğın zamanı tütüdüən zəhərlənərək Kliniki Tibbi Mərkəzə yerləşdirilən zərərçəkənlərə baş çəkiblər və onların səhhəti ilə maraqlanıblar.

Dövlət rəsmiləri baş vermiş yanğınla əlaqədar Respublika Perinatal Mərkəzində olublar

Səhiyyə Nazirliyi hadisə ilə hüznə başsağlığı verir, xəsarət əlaqədar vəfat edənlərin ailələrinə və yaxınlarına dərin arzulayır.

Hepatit A infeksiyasına yoluxma hallarının sayında azalma var

Ötən ilin son aylarından başlayaraq, ölkənin ayrı-ayrı ərazilərində hepatit A virusuna təktək yoluxma halları qeydə alınıb. 2024-cü ilin yanvar ayında isə Bakı şəhərinin Suraxanı rayonu üzrə «Hepatit A» diaqnozu ilə bir sıra yoluxma hadisələri barədə Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinə məlumatlar daxil olub.

Bu barədə Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, qeydə alınan xəstəlik hadisələrinin Suraxanı rayonunun Əmircan və Bülbülə qəsəbələri üzrə müxtəlif orta məktəb və məktəbəqədər təhsil müəssisələrində baş verdiyi müəyyən edilib.

Məlumatda həmçinin bildirilir: «Nəzərə alsaq

ki, hepatit A virusu fekal-oral yoluxma mexanizminə malikdir və adətən, çirklənmiş su, eləcə də ümumi gigiyenik qaydaların pozulması ilə yayılır, mütəşəkkil kollektivlərdə bu və digər yoluxucu xəstəliklərdən qorunmağın ən effektiv yolu gigiyenik qaydalara və ökspepidemik rejimə əməl etməkdir.

Bununla yanaşı, təhsil müəssisələrində vaxtılı-vaxtında su-kanalizasiya xətlərinin təftişi, mövcud su anbarlarının, ehtiyat su çənlərinin qeydiyyatına alınması, hər il yuyulub-zərərsizləşdirilməsi də vacib şərtlərdəndir.

Müşahidə edilən epidemioloji vəziyyətlə əlaqədar Səhiyyə Nazirliyinin aidiyyəti mütəxəssisləri tərəfindən ərazilərdə içməli suyun mikrobioloji göstəricilərinin yoxlanılması məqsədilə keçirilən monitorinqlərin sayı artırılıb. Aparılan monitorinqlər nəticəsində «Azərsu» ASC tərəfindən əhaliyə verilən içməli suyun mikrobioloji göstəricilərinin ölkədə qüvvədə olan dövlət standart və normalarına cavab verdiyi müəyyən edilib.

Hazırda epidemioloji vəziyyət nəzarət altındadır, yoluxma hallarının sayında azalma müşahidə olunur. Eyni zamanda, su xətləri və çənlərin yuyulub-təmizlənməsi və zərərsizləşdirilməsi istiqamətində də işlər davam etdirilir».

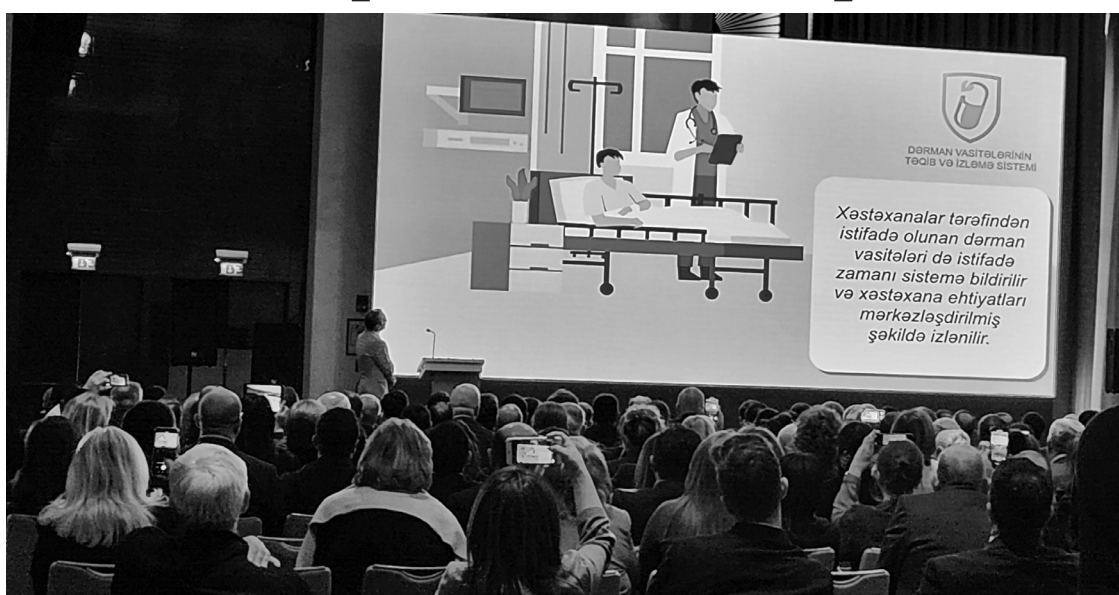
(Əvvəli səhifə 4-də)

Çıxışının sonunda Teymur Musayev milli səhiyyə sisteminin inkişafına bütün tərəfdaşlar tərəfindən göstərilən dəstəyi xüsusilə vurğulayıb, bu tədbirin rəqəmsal səhiyyə ekosisteminin formalaşdırılması baxımından məhsuldar və faydalı olacağına inandığını söyləyib.

Tədbirdə təqdimatla çıxış edən **səhiyyə nazirinin müşaviri Rüşad Hacıbəyov** bildirib ki, səhiyyənin rəqəmsallaşdırılmasının əsas məqsədlərindən biri tibbi məlumatların müalicə zamanı qərar qəbulətmə prosesinə inteqrasiyasını təmin edərək, onları vahid səhiyyə informasiya sistemində mərkəzləşdirməkdir. Bu isə, öz növbəsində, tibb işçiləri tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması, eyni zamanda, məlumatlara maneəsiz çıxışın təmin edilməsi deməkdir.

«Rəqəmsal səhiyyə strategiyasının reallaşması ölkəmizdə

«Səhiyyə sisteminin transformasiyası çərçivəsində əczaçılıq sektorunun rəqəmsallaşdırılması»

müasir texnologiyaları və innovasiyaları dəstəkləyən rəqəmsal səhiyyə ekosisteminin formalaşdırılacağı. Bu, əhəlinin sağlam-

lığının qorunmasında, sağlam həyat tərzinin tətbiqində, xəstəliklərin qarşısının alınmasında qabaqcıl texnologiyaların is-

tifadəsinə, hər bir vətəndaşın ehtiyacına uyğun yüksəkkeyfiyyətli səhiyyə xidmətlərinə əlçatanlığın artırılmasına imkan ya-

radacaq», — deyərək səhiyyə nazirinin müşaviri vurğulayıb.

Tədbirdə həmçinin «TC Health Information Technologies Ltd» (Türkiyə) şirkətinin məsləhətçisi Yusuf İzzet Akay və Səhiyyə Nazirliyinin e-resept layihəsi üzrə baş məsləhətçisi Üzeyir Qurbanlı təqdimatla çıxış ediblər.

Tədbir çərçivəsində rəqəmsal səhiyyə və «E-resept»ə dair videoçarxlar nümayiş olunub.

Elektron resept sistemi həkim, pasiyent və əczaçılar üçün bir platforma üzərindən reseptlərin idarə olunması məqsədilə hazırlanan bir sistemdir. Eyni zamanda, E-resept vətəndaşların öz tibbi məlumatlarına əlçatanlığını, tibb mütəxəssislərinin daha effektiv xidmət göstərməsini təmin edir.

Səhiyyə Nazirliyinin rəsmi internet portalında «Elektron resept» linki istifadəyə verilib

Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən istifadəyə verilən «Elektron resept» sistemi (reseptim.az) ilə bağlı əhalinin və tibb işçilərinin daha geniş məarifləndirilməsi, istifadəsinin əlçatanlığının təmin olunması üçün Nazirliyin rəsmi internet resursu olan sehiyye.gov.az portalında xüsusi link yaradılıb.

fatlarının nəşriyyatı şöbəsinin müdiri Kəbutər Mövsümlü Nazirliyin rəsmi instaqram hesabında «Elektron resept» sistemi ilə bağlı açıqlama verib.

O bildirib ki, rəqəmsal resept sistemi Azərbaycanda mövcud olan dövlət və özəl tibb müəssisələrində vətəndaşlara yazılan reseptlərin elektron şəkildə qeydiyyatı və idarə

real mexanizmi yaranacaq».

Mərkəzin şöbə müdiri qeyd edib ki, rəqəmsal resept sistemi fərdi kompüter və mobil cihazlarda istifadə üçün nəzərdə tutulub. Onun sözlərinə görə, bu sistemə reseptim.az internet sahifəsindən keçid etmək olar: «Eyni zamanda, sistemin mobil versiyasını Android tipli cihazlarda Google Play-dən (Play Market), iOS əməliyyat sistemli cihazlarda isə APP Store-dan yükləmək mümkündür».

Rəqəmsal reseptə qeydiyyat və giriş elektron hökumət sisteminin əsas alt sistemlərindən olan ASAN login vasitəsilə həyata keçirilir.

Vətəndaşlar elektron resept sistemi ilə Səhiyyə Nazirliyinin feysbuk, instaqram və digər rəsmi sosial media platformalarında yerləşdirilən məlumatlandırıcı videoçarxlar və keçidlər vasitəsilə yaxından tanış ola bilərlər. Burada yerləşdirilən məarifləndirici materiallar vasitəsilə elektron resept sistemində qeydiyyatdan keçmək və digər lazım olan prosedurlarla bağlı asan və rahat şəkildə məlumatlar əldə etmək mümkündür».

Kəbutər Mövsümlü onu da bildirib ki, elektron reseptlər dövlət tərəfindən pulsuz dərman preparatları ilə təmin olunan şəxslərə şamil olunmayacaq. Onun dediyinə görə, ödənişsiz şərtlərlə dərman almaq hüququna malik olan şəxs və ya onun qanuni nümayəndəsi yaşayış yeri üzrə poliklinikaya müraciət edib, bu hüquqları təsdiq edilən əsas sənədləri təqdim etməlidir. Belə dərman preparatları ilə təmin olunan dövlət müalicə-profilaktika müəssisələrinin aptek məntəqələri vasitəsilə həyata keçirilir: «Pulsuz dərman reseptləri yazmaq hüququ olan dövlət müalicə-profilaktika müəssisələrinin siyahısı Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilir. Bir ödənişsiz reseptdə yalnız bir dərman preparatı yazıla bilər».

rə olunması funksiyasını daşıyır. Bununla yanaşı, e-resept vətəndaşların tibbi məlumatlarına əlçatanlığını, tibb mütəxəssislərinin daha effektiv xidmət göstərməsini təmin edir: «Elektron resept sistemi həkim, pasiyent və əczaçılar üçün vahid bir platforma üzərindən reseptlərin idarə olunmasını təmin edəcək. Belə ki, bu sistem kağız dövryyəsinin aradan qaldırılacaq, həkimlər vətəndaşlara onlayn qaydada və sürətli şəkildə xidmət göstərəcək. Eyni zamanda, elektron resept əvvəllər təyin edilmiş dərmanların tarixini görməyə, dərmanlar arasında arzuolunmaz uyğunsuzluğun qarşısını almağa, dəqiq dozaları göstərməyə, habelə Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatına əsaslanan diaqnozlara uyğunlaşmağa imkan verəcək».

Kəbutər Mövsümlü vurğulayıb ki, «Elektron resept» sisteminin tətbiqi həmin üstünlüklərlə yanaşı, bütün sektorun şəffaflığının artırılması nəticəsində əlavə iqtisadi effekt yaradacaq: «Bu sistemin tətbiqi ilə dərman satışı sahəsində tranzaksiyalara nəzarətin

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, linkdə pasiyentlər və həkimlər üçün «Elektron resept» sistemi ilə bağlı videotəlimatlar yerləşdirilib. Bu videotəlimatlar vasitəsilə həkim və pasiyentlər rahat, tam aydın tərzdə «Elektron resept»-dən yararlanma qaydaları ilə tanış ola bilərlər.

Eyni zamanda, linkdə yerləşdirilən QR kodlar vasitəsilə mobil cihazlardan «Elektron resept» sistemində daxil olmaq mümkündür.

Linkin istifadəyə verilməsində əsas məqsəd «Elektron resept» sistemi barədə pasiyent və həkimlərin məlumatlı olmasını təmin etmək, sistemin istifadəsinin optimallığını artırmaq və bu sahədə məmnunluq yaratmaqdır.

Bildiriləndə ki, sistemin istifadəsi ilə bağlı hər hansı sual yaranarsa, Səhiyyə Nazirliyinin Çağrı Mərkəzi ilə (tel: (012) 596 07 12) əlaqə saxlamaq olar.

Səhiyyə Nazirliyinin Səhiyyənin İnformasiyalaşdırılması Mərkəzinin Elektron səhiyyə standartlarının və təsni-

Səhiyyə Nazirliyi risk qrupuna aid vətəndaşları mövsümi qripə qarşı peyvənd olunmağa çağırır

Qış mövsümü və havaların soyuması ilə əlaqədar ölkə ərazisində kəskin respirator virus infeksiyalarının yayılması gözlənilir. Bununla əlaqədar, əhali arasında qripə və kəskin respirator virus infeksiyalarına qarşı profilaktik və əks-epidemik tədbirlərin gücləndirilməsi məqsədilə ölkəmizdə mövsümi qripə qarşı vaksinasıya kampaniyası davam edir.

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, respirator xəstəliklərə görə yüksək risk qrupuna aid olan səhiyyə işçilərinin, hamilə qadınların, tənəffüs sistemi-

nin xroniki xəstəlikləri olan 6 aylıqdan yuxarı uşaqların və böyüklərin qış mövsümündə qripə qarşı peyvənd olunması xüsusilə vacibdir.

Əhalinin sağlamlığının qorunması və kəskin respirator virus infeksiyalarına yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə Səhiyyə Nazirliyi risk qrupuna aid ölkə vətəndaşlarını mövsümi qripə qarşı peyvənd olunmağa çağırır.

Qripə qarşı peyvənd olunmaq istəyən şəxslər yaşayış yeri üzrə uşaq və böyük əhalisinə ambulator-poliklinik xidmət göstərən tibb müəssisələrinə müraciət edə bilərlər.

Qızılca xəstəliyinin 2023-cü ildə başlayan və hazırda davam edən yerli yayılması ilə əlaqədar ölkə ərazisində əks-epidemik və profilaktik tədbirlərin aparılması davam etdirilir.

lər təqviminə əsasən vaksinasıya ilə yanaşı, qızılcaya həssas 11-40 yaşlı əhali qruplarının da peyvənd olunması vacibdir. Bunu nəzərə alaraq, Səhiyyə Nazirliyi müvafiq vaksin preparatlarının alınıb ölkəyə

Səhiyyə Nazirliyi həssas əhali qruplarını qızılcaya qarşı peyvənd olunmağa çağırır

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, yaranmış epidemioloji vəziyyətin təhlili göstərir ki, azyaşlı uşaqlarla yanaşı, 10 yaşından yuxarı uşaqlar və böyüklər arasında da yoluxma halları baş verir. Yoluxanların, demək olar ki, hamısı qızılcaya qarşı heç vaxt peyvənd olunmayan və xəstəliyi keçirməyən şəxslərdir.

İnfeksiyanın yerli yayılmasının, xəstəlikdən ağırlaşma və ölüm hallarının qarşısının alınması üçün 10 yaşa qədər uşaqların ölkədə qüvvədə olan Profilaktik peyvənd-

gətirilməsini təşkil edib.

Yüksək yoluxuculuq qabiliyyətinə malik qızılca infeksiyasından qorunmağın ən effektiv yolunun vaksinasıya olduğunu nəzərə alaraq, Səhiyyə Nazirliyi əhaliyə bir daha müraciət edir və qeyd olunan həssas əhali qruplarını qızılca infeksiyasına qarşı peyvənd olunmağa çağırır.

Vaksinasıya üçün yaşayış yerləri üzrə uşaq və böyük əhalisinə ambulator-poliklinik xidmət göstərən tibb müəssisələrinə müraciət olunma bilər.

Səhiyyə işçi qrupunun videogörüşü keçirilib

Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyanın «Səhiyyə sistemi» işçi qrupunun videokonfrans formatında növbəti iclası keçirilib.

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirildiyinə görə, görüşdə işçi qrupun əvvəlki iclasının protokolunda qərara alınan tədbirlərin icra vəziyyəti barədə geniş məlumatlar təqdim olunub. Bundan əlavə, 2023-cü il üzrə Fəaliyyət Planı çərçivəsində görülmüş işlərin effektivliyinin monitorinqinə dair təkliflər dinlənilib. Virtual görüşdə həmçinin 2024-cü il üzrə görülməli tədbirlərlə bağlı yeni Fəaliyyət Planı layihəsi müzakirə olunub.

Səhiyyə nazirinin müavini Rasim İsmayilovun sədrliyi ilə keçirilən tədbirdə «Səhiyyə sistemi» işçi qrupunun nümayəndələri tərəfindən aktiv şəkildə müzakirələr aparılıb və növbəti addımlar müəyyən edilib.

Ötən il ən çox qeydə alınan xəstəliklərin adı açıqlanıb

Ötən il qeydə alınmış xəstəliklər arasında endokrin sistemin, sinir sisteminin, həzm orqanlarının, qan dövranı sisteminin, sidik-cinsiyət sisteminin, göz və gözünlə əlaqəli aparatın, eləcə də qan və qanyaradıcı orqanların xəstəlikləri üstünlük təşkil edib.

Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsi məlumat yayıb. Məlumatda həmçinin bildirilir ki, yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və qarşısının alınması məqsədilə, inkişaf etmiş Avropa ölkələrində olduğu kimi, uşaqlara 11 xəstəliyə qarşı müasir vaksinlərlə peyvənd edilib. Bunun nəticəsi olaraq ayrı-ayrı yoluxucu xəstəliklərin azalmasına, bəzilərinin isə tam ləğvinə nail olunub.

Komitə Səhiyyə Nazirliyinin məlumatlarına istinadən bildirir ki, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkədə qarayara

ilə (39,1 faiz), ağciyər vərəmi ilə (4,2 faiz), törədici müəyyən olmayan kəskin bağırsağ infeksiyaları ilə (0,8 faiz), sifilis ilə (0,4 faiz) xəstələnmə halları azalıb.

Göyöskürək və malyariya xəstəlikləri, kəskin poliomielit, epidemik parotit, tulyaremiya, anadangəlmə məxmərək sindromu, difteriya, yenidoğulmuşlarda tetanus isə ümumiyyətlə qeydə alınmayıb.

Bununla yanaşı, Azərbaycanda son illər yoluxucu xəstəliklərə qarşı aparılan profilaktik tədbirlər nəticəsində qızılca xəstəliyi üzrə sabit epidemioloji vəziyyət müşahidə olunsada, 2023-cü ilin aprel ayından başlayaraq əhali arasında bu xəstəliyin sporadik yayılma halları qeydə alınıb. Yoluxma əsasən uşaqlar arasında müşahidə edilib. 2022-ci ildə ölkə ərazisində 1 nəfərdə qızılcaya yoluxma halı qeydə alınsada, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında 1493 nəfər bu xəstəliyə yoluxub.

Mərkəzi Seçki Komissiyası Səhiyyə Nazirliyi və TƏBİB-lə birgə seminar keçirib

2024-cü il fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkiləri ilə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) Səhiyyə Nazirliyi və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi (TƏBİB) ilə birgə layihəsi çərçivəsində seminar keçirilib.

laşma yerlərində olan şəxslərin seçici kimi əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi və seçki məntəqələrinin yaradılması, həmin məntəqələrdə səsvermənin təşkili, səslerin sayılması və nəticələrin ictimailəşdirilməsi barədə ətraflı məlumat veriblər. Həmçinin seçicilərin səhhəti ilə

ri və media mənsublarının iştirakı ilə keçirilib.

Seminarın sonunda gündəlikdəki mövzularla bağlı müxtəlif məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi və müzakirələr aparılıb, iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Mərkəzi Seçki Komissiyasının katibi Arifə Muxtarova seminar da əhatə olunan mövzu ilə bağlı mətbuata açıqlama verib.

MSK katibi bildirib ki, Seçki Məcəlləsinin tələblərinə görə, tibb müəssisələrində müalicə alan şəxslərin prezident seçkilərində səsvermə günü səsvermə hüquqları var. Bu hüququ təmin etmək üçün seçki komissiyaları ilə yanaşı, həmin tibb müəssisələrinin üzərinə də vəzifələr düşür. Tibb müəssisələri hansı seçki dairəsinin ərazisində yerləşirsə, həmin seçki dairələrinin dairə seçki komissiyaları səsvermə gününə ən az beş gün qalmış burada seçki məntəqələrini və məntəqə seçki komissiyalarını formalaşdırır.

Arifə Muxtarovanın sözlərinə görə, hazırda tibb müəssisələrində müalicə alan seçicilər prezident seçkiləri günü 19 seçki məntəqəsində öz səsvermə hüquqlarından istifadə edəcəklər. Həmçinin Seçki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada daşınan qutulardan da istifadə olunacaq.

Nazirliyin Mətbuat xidməti xəbər verir ki, MSK-nin müxtəlif statuslu seçki iştirakçıları əhatə edən genişmiqyaslı maarifləndirmə proqramı çərçivəsində reallaşdırılan tədbir seçicilərin səhhəti ilə əlaqədar müvəqqəti olduqları yerlərdə prezident seçkilərinin təşkilinə dair məsələlərin müzakirəsinə həsr olunub.

Seminarın açılışından sonra Mərkəzi Seçki Komissiyası, Səhiyyə Nazirliyi və TƏBİB-in təmsilçiləri çıxış edərək, səhhəti ilə əlaqədar müvəqqəti məskun-

əlaqədar müalicə müəssisələrində yerləşdirilməsi, müəssisədən müəssisəyə köçürülməsi, çıxarılması, onların qeydiyyatı və siyahıların tərtib edilməsi qaydaları, səsvermə günü məntəqə seçki komissiyalarının rol və vəzifələri, seçki günü prosedurları da aydın şəkildə izah olunub.

Tədbir MSK, Səhiyyə Nazirliyi və TƏBİB-in nümayəndələri, Komissiya Katibliyinin aidiyyəti struktur bölmələrinin əməkdaşları, müvafiq dairə və məntəqə seçki komissiyalarının sədr-

«Qastroenterologiya və hepatologiya sahəsində müasir klinik tövsiyələr»

Bakıda bu adda elmi-praktik konfrans keçirilib

Bakıda Səhiyyə Nazirliyi, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi, Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi, İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi, Azərbaycan Qastroenteroloqlar və Hepatoloqlar İctimai Birliyi, Azərbaycan Qastroenterologiya İnvaziv Endoskopiya Cəmiyyəti, Azərbaycanın və Türkiyənin bir sıra böyük tibb müəssisələri ilə əməkdaşlıq çərçivəsində «Big Group» sağlamlıq turizmi şirkəti tərəfindən «Qastroenterologiya və hepatologiya sahəsində müasir klinik tövsiyələr» adlı elmi-praktik konfrans təşkil olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ikigünlük konfransda «Cərrahi koloproktologiya və qaraciyər problemləri», «Mədə və nazik bağırsağ patologiyaları», «Qaraciyər sirrozları», «Hepatologiyanın aktual yenilikləri (2022-2023-cü illər)» və «Advans endoskopiya və cərrahiyyə» adı altında beş sessiyada mövzular üzrə çıxışlar edilib, mühazirələr dinlənilib, fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirin açılışında çıxış edən Dövlət Gömrük Komitəsi Tibbi Xidmət İdarəsinin Elmi-Təcrübə və Tədris Mərkəzinin rəisi Rəşad Mahmudov təlim-konfransın mühüm əhəmiyyətindən danışdı. Bildirib ki, Azərbaycanın tibb sahəsində qazandığı nailiyyətlərdə Türkiyənin də mühüm rolu var. Çünki bu gün ölkəmizin səhiyyə sahəsində Türkiyədə təhsil almış 10 minlərlə azərbaycanlı həkim yüksək səviyyədə fəaliyyət göstərir. Bu, ölkələrimiz üçün çox böyük və əhəmiyyətli bir hadisədir.

Səhiyyə Nazirliyi İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin direktor müavini Rəşad Mahmudov, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin Tibbi planlama departamenti Monitoring şöbəsinin müdiri Bəyalı Məmmədov, TƏBİB-in nümayəndəsi, həkim-qastroenteroloq Elvin Əliyev, «Liv Hospital»-ın Uluslararası müsafir xidmətləri müdiri Lalə Savaş və digər çıxış edənlər mövzu üzrə fikir mübadiləsi aparıblar. Azərbaycanda səhiyyə sahəsinin yüksək inkişafına toxunan natiqlər belə təlim-konfransların mühüm əhəmiyyətindən danışdı.

Tədbirdə yerli həkimlərlə yanaşı, Türkiyədən olan professorlar Ümit Koç və Ayhan Dinçkan mövzu ilə bağlı çıxış ediblər. Azərbaycan ilə Türkiyə arasındakı münasibətləri, səhiyyə sahəsində atılan addımları, eləcə də digər sahələrdə iki ölkənin yüksək səviyyədə əməkdaşlığını vurğulayıb və bundan sonrakı inkişaf perspektivlərinin uğurla davamına əminlik ifadə ediblər.

Qeyd olunub ki, Türkiyə hökumətinin dəstəyi ilə yaradılmış «Bayraktar Group» sağlamlıq turizmi şirkəti Azərbaycan vətəndaşlarının Türkiyədə müayinə, müalicə və əməliyyatlarını həyata keçirir. Eyni zamanda, Türkiyədə icra ediləcək əməliyyat üçün müəyyən xərclərə və vaxta qənaət etmək məqsədilə Azərbaycanda dünya standartlarına müvafiq analiz və müayinələr aparır.

FHN: keçən il 31 tibb müəssisəsində radioloji fəaliyyət məhdudlaşdırılıb

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Nüvə və Radioloji Fəaliyyətin Tənzimlənməsi üzrə Dövlət Agentliyi ötən il ərzində ionlaşdırıcı şüalanma mənbələri ilə əlaqəli fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün 151 «xüsusi icazə» verib. Onların 117-si tibb müəssisələrinin, 34-ü isə sənaye və elmi-tədqiqat müəssisələrinin payına düşüb. Bununla yanaşı, nüvə və radioloji fəaliyyətin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan obyektlərin layihələrinin, bu obyektlərdə tətbiq edilən yeni texnoloji proseslərin və avadanlıqların nüvə və radiasiya təhlükəsizliyinin ekspertizasının həyata keçirilməsi üzrə 92 rəy verilib.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, həmçinin 2023-cü ildə agentlik tərəfindən ərazi, müəssisə və təşkilatların radiasiya təhlükəsizliyinə hazırlığının təmin edilməsi məqsədilə 164 müəssisənin radioloji-gigiyenik pasportu aparılıb.

Bundan əlavə, nüvə və radiasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dövlət nəzarəti məqsədilə agentlik tərəfindən 306 nəzarət-yoxlama tədbiri keçirilib. Bu tədbirlər nəticəsində 154 inzibati protokol tərtib edilib, 150 inzibati işə baxılıb, 31 tibb müəssisəsində aşkarlanmış pozuntularla əlaqədar radioloji fəaliyyət məhdudlaşdırılıb.

Ötən il agentlik tərəfindən «Bakı Baş Səhiyyə Mərkəzi» publik hüquqi şəxsin strukturuna daxil olan tibb müəssisələrinin rəhbər heyəti və aidiyyəti personalı üçün «Tibb müəssisələrində radiasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasına nəzarət mexanizmi» adlı təlim, tibb və sənaye müəssisələrinin mütəxəssisləri, həmçinin radiasiya aşkarlama və

nəzarət funksiyalarını icra edən dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün Naxçıvan şəhərində «Tibb və sənaye müəssisələrində radiasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi» mövzusunda seminar keçirilib.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Dövlət Agentliyi bu il də öz səlahiyyətlərinə uyğun olaraq, müvafiq sahədə zəruri tədbirlər görür.

Belə ki, agentlik tərəfindən Bakı şəhərinin Nərimanov rayonunda fəaliyyət göstərən «ÖMÜR» klinikasında, eləcə də Sanator-Kurort Reabilitasiya Mərkəzində keçirilmiş planlı yoxlama zamanı rentgenoqrafiya avadanlığının qeydiyyatda olmadığı, həmçinin ionlaşdırıcı şüa mənbəyi hesab edilən qurğuların istismarı üçün müvafiq icazələrin olmadığı müəyyən edilib.

Aşkar edilən pozuntularla əlaqədar olaraq, hər iki tibb müəssisəsində rentgen kabinetinin fəaliyyəti dayandırılıb.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına Səsasən, Azərbaycanda son illər yoluxucu xəstəliklərə qarşı aparılan profilaktik tədbirlər nəticəsində qızılca xəstəliyi üzrə sabit epidemioloji vəziyyət müşahidə olunsada, 2023-cü ilin aprel ayından başlayaraq, əhali arasında, əsasən uşaqlar arasında bu xəstəliyin sporadik yayılma halları qeydə alınıb. 2022-ci ildə ölkə ərazisində cəmi 1 nəfərdə qızılca yoluxma halı müşahidə olunmuşdusa, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında 1493 nəfər bu xəstəliyə yoluxub.

Səhiyyə naziri Teymur Musayev jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, ölkəmizdə qızılca ilə bağlı epidemioloji vəziyyət səhiyyə qurumları tərəfindən nəzarət altındadır: «Qızılcanın öhdəsindən gələnlə yeganə vasitə təqvim üzrə peyvəndir. Firsətdən istifadə edərək, təqvimi peyvəndlərdən kənarda qalmış uşaqların valideynlərinə bir daha çağırış etmək istəyirəm. Övladlarınızın sağlamlığı, həyatı ilə oynamayın. Peyvəndlənmənin aparılması məqsədilə istər uşaqlar, istərsə də 11-40 yaşlı vətəndaşlar üçün lazımı vaxsınlar ölkəyə idxal olunub, bütün ilkin səhiyyə xidmətləri göstərən mərkəzlərə paylanılıb və tətbiqinə başlanılıb».

Səhiyyə Nazirliyi Mətbuat xidmətindən bildirildiyinə görə, qızılca barədə məlumat verən **Səhiyyə Nazirliyi K.Fərəco-va adına Elmi Tədqiqat Pediatriya İnstitutunun pediatri Günel Əliyeva** deyib ki, bu, bütün bədəndə əsasən səpgilərlə müşahidə olunan, respirator simptomlarla keçən yoluxucu infeksiya xəstəlikdir. Yüksək hərarət və halsızlıqla özünü göstərən qızılca infeksiyaya yoluxan xəstələrin öskürməsi, asqırması və danışması əsnasında hava-damcı yolu ilə yayılır.

Pediatri bildirib ki, qızılca əlamətləri virusa yoluxduqdan sonra 8-12 gün arası meydana çıxır. Xəstəlik ictimai yerlərdə, hətta yoluxmuş insanla təmasda

Ölkəmizdə qızılca ilə bağlı epidemioloji vəziyyət nəzarət altındadır

olmadığı təqdirdə də ötürülə bilər: «Bu virus xüsusilə qış və yaz aylarında müşahidə olunur. Yoluxma bütün yaşlarda baş verə bilər. Bununla belə, 1-8 yaş əhəmiyyətli qrup hesab edilir. Xəstəlik burun axıntısı, yüksək hərarət, halsızlıq, konyunktivit, quru öskürək, boğaz ağrısı, ağız içində kiçik ölçüdə ağ ləkələr və bütün bədəndə səpgilər şəklində özünü göstərir.

Xəstəliyin orta inkubasiya dövrü xəstə ilə təmasdan qızdırmanın başladığı günə qədər olan dövrü əhatə edir, adətən 10-14 gün olur, ancaq 7-23 gün arası dəyişə bilər. 2-4 günlük prodromal dövr qızdırma, səpgilər, kataral əlamətlər, öskürək, konyunktivit əlamətləri, ağ ləkələrlə təzahür edir. Bunun başlamasından 2-4 gün sonra mərhələli eritematoz makulopapulyar səpgilər əmələ gəlir, əvvəlcə üz nahiyəsində, daha sonra isə mərhələli şəkildə gövdədə və aşağı ətraflarda yayılır. 4-7 gün müddətində davam edən səpgilər itdikdən sonra müvafiq nahiyələrdə qabıqlanma müşahidə edilir».

Pediatri qızılcanın orqanizmdə fəsadları barədə də danışdı: «Kiçik yaşlı uşaqlar arasında qızılca ilə yoluxma daha çox peyvənd olunmayanlarda baş verir. Bu zaman onlarda pnevmoniya, otit,

ensefalit, laringotraxeobronxit, ishal və stomatit kimi ağırlaşmalar müşahidə oluna bilər. Əgər uşaqlarda qızılcanın ağır halları, xüsusən də ensefalit, meningit, sətəlcəm kimi ağırlaşmalar inkişaf edərsə, o zaman onları xəstəxanaya yerləşdirmək lazımdır».

Mütəxəssisin sözlərinə görə, qızılcanın xüsusi müalicəsi yoxdur. Əgər sağlam insan qızılca xəstəsi ilə təmasda olubsa, o zaman ona 72 saat ərzində peyvənd vurulması tövsiyə olunur. Xəstəlikdən qorunma barədə danışan G.Əliyeva bildirib ki, bunun ən effektiv yolu peyvəndlənmədir. O, xatırladı ki, Azərbaycanda tətbiq olunan və Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən ölkəmizə gətirilən 3 komponentli «QPM» vaksini qızılca ilə yanaşı, parotit və məxmərək kimi virus mənşəli xəstəliklərə qarşı olan bir peyvənddir.

«Uşaqların sağlamlığının qorunması və yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə ölkədə qüvvədə olan «Profilaktik peyvəndlər təqvimi»-nə əsasən, 1 və 6 yaşlarında olan bütün uşaqlar 2 dəfə qızılca, epidemik parotit və məxmərək infeksiyalarına qarşı vaksinasia olunmalıdırlar. Peyvəndin 1-ci dozasını vaxtında almayan uşaqlar tez bir zamanda vaksinasia olunmalı, 6 yaşına çatdıqda isə peyvəndin 2-ci dozasını almalıdırlar. Hər hansı səbəbdən peyvəndin 2-ci dozasını vaxtında almayan 10 yaşa qədər uşaqlar tez bir zamanda peyvəndin 2-ci dozasını almalıdırlar. Peyvəndin hər iki dozasını vaxtında almayan 10 yaşa qədər uşaqlar minimum 4 həftə intervalla peyvəndin 1-ci və 2-ci dozasını almalıdırlar.

11-40 yaşlı əhali qruplarına aid olan şəxslərə isə qızılca qorunma üçün

1 doza vaksin olunması kifayətdir», — deyən pediatri valideynlərin nəzərinə çatdırıb ki, əgər övladlarınız peyvənd olunmayıbsa, onları riskə atmamaq üçün Səhiyyə Nazirliyinin tətbiq etdiyi peyvənd təqviminə uyğun olaraq mütləq peyvənd etdirin.

Səhiyyə Nazirliyi Elmi Tədqiqat Mamalıq və Ginekologiya İnstitutunun mama-ginekoloqu Xanım Mirzəyeva isə xəbərdarlıq edib ki, vaxtında qızılcaya qarşı peyvənd olunmayan qadınlarda hamiləlik dövründə xəstəliyin gedişi ağır ola bilər. Bunun əsas səbəbi hamiləlik dövründə qadının fizioloji olaraq immun sisteminin nisbətən zəifləməsindən irəli gəlir. Hamiləlikdə də əsas yoluxma mənbəyi hamilənin xəstə insanla kontaktda olmasıdır. Xəstəliyin hamiləliyə təsiri yoxdur. Xəstəliyin hamiləliyə təsiri yoxdur. İlk trimestrdə virus inkişafdan qalmış hamiləliyə, özbaşına düşüklərə səbəb olur. Həkim bildirib ki, əgər xəstəlik hamiləlik dövründə inkişaf edərsə, bu zaman uşağda mərkəzi sinir sisteminin zədələnmələrinə, mayalanma dövrünə təsadüf etdiyi təqdirdə isə xromosom anomaliyalarının yaranmasına gətirib çıxara bilər. İkinci trimestrdə isə vaxtından əvvəl doğuşla nəticələnmə bilər. Bəzən tam sağlam uşaqlar da doğula bilər. Hamilələrdə qızılca zamanı pnevmoniyanın inkişafı riski yüksək olur.

Xanım Mirzəyeva vurğulayıb ki, xəstə insanla kontaktda olmuş hamilə təcili şəkildə həkim müraciət etməlidir və 72 saat ərzində ona qızılca əleyhinə immunoqlobulin yeridilməlidir. Bu həm virusa yoluxmanın qarşısını alır, həm də yoluxma baş verərsə, onun yüngül keçməsinə şərait yaradır.

«Arpaçay» Karate Klubu və Azərbaycan Qan Donorluğunun İnkişafı Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı, «Inclusive Organization Team» və Mərkəzi Qan Bankının tərəfdaşlığı, həmçinin Bakı İdman Sarayının dəstəyi ilə **şəhidlərimizin əziz xatirəsinə həsr olunmuş «Sağlam olaq – donor olaq» şüarı altında qanvermə aksiyası həyata keçirilib.** Aksiya «Hemofiliya və talassemiyadan əziyyət çəkən uşaqlara qayğı» Dövlət Proqramına uyğun, həmçinin Heydər Əliyev Fondunun «Talassemiyasız həyat naminə» proqramı çərçivəsində təşkil edilib.

Bu barədə xəbər verən AZƏRTAC-ın bildirdiyinə görə, Azərbaycan Qan Donorluğunun İnkişafı Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Fuad Rəsulov aksiya haqqında söyləyib ki, zəfər çalmış, qəhrəman bir xalqın nümayəndələri olaraq, məhz 20 Yanvar günündə qanvermə aksiyasının keçirilməsi çox qürurvericidir: «Şəhidlərimiz bizim qürur mənbəyimizdir. Buna görə də «Sağlam olaq – donor olaq» şüarı altında bu aksiya şəhidləri-

«Sağlam olaq – donor olaq» şüarı altında qanvermə aksiyası keçirilib

mizin əziz xatirəsinə həsr olunub. Əgər bir insan sağlam deyilsə, o, donor ola bilmir. Ona görə, xüsusən gənclərimizin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili, onların pis vərdislərdən uzaq olması məqsədilə mütəmadi olaraq idman cəmiyyətləri federasiyaları ilə əlaqələr saxlanılır. Onların «sağlam bədəndə sağlam ruh olar» devizi altında belə aksiyalarda iştirakı təmin edilir».

İdarə Heyətinin sədri xüsusi vurğulayıb ki, qan komponentlərini heç bir dərman preparatı əvəz etmir: «Ona görə də toplanan qan ehtiyatı yoxlanılacaq, talassemiya, hemofiliya, eləcə də leykoz (qan xərçəngi) xəstəliyindən əziyyət çəkən şəxslər üçün istifadə olunacaq. Biz belə qanvermə aksiyalarını mütəmadi həyata keçirməliyik. Çünki toplanan qanla həmin xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanların sağlamlığına böyük fayda vermiş olur».

20 Yanvar hadisələrinin 34-cü ildönümünə həsr olunmuş

digər bir aksiya Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində keçirilib. «Qanımız bir, canımız bir»

devizi altında təşkil olunan könüllü qanvermə aksiyası ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və sərhədlərimizin toxunulmazlığının keşiyində, Vətənin müdafiəsində dayanan hərbiçilərimizin sağlamlığının qorunmasına kömək məqsədi daşıyıb.

Müdafiə Nazirliyinin Baş

Klinik Hospitalının səyyar qan tədarükü bölməsinin həkim briqadası tərəfindən icra edilən aksiyada Dövlət Komitəsinin

nın qorunması üçün qan verməyin xeyirxah iş olduğunu bildirdilər. Onlar belə aksiyalarda iştirakın vətəndaşlıq borcu olduğunu qeyd ediblər.

Dövlət Komitəsinin və tabeliyindəki strukturların əksəriyyəti məcburi köçkünlərdən, şəhid ailələrinin üzvlərindən, müharibə əlili və veteranlarından ibarət kollektivlərinin 100-ə yaxın əməkdaşı xeyriyyə aksiyasında iştirak edib.

Qanlı yanvar hadisələrinin ildönümündə daha bir könüllü qanvermə aksiyası Maliyyə Nazirliyində keçirilib.

Heydər Əliyev Fondunun «Talassemiyasız həyat naminə» proqramı çərçivəsində keçirilən tədbir zamanı Nazirliyin aparatının və tabeli qurumlarının əməkdaşları yüksək fəallıq nümayiş etdiriblər. Həkim-hematoloqlar tərəfindən hər bir donorun sağlamlığı yoxlanılıb və hərtərəfli tibbi müayinədən keçirilib, daha sonra onlardan qan götürülüb.

Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzi tərəfindən tədarük olunan qan talassemiyadan əziyyət çəkən uşaqların müalicəsində istifadə olunacaq.

əməkdaşları könüllü donor kimi qan veriblər. Tədarük olunan qan nümunələri laboratoriya şəraitində yoxlandıqdan sonra xəstələrin müalicəsində istifadə ediləcək.

Aksiya iştirakçıları ölkəmizin ərazi bütövlüyünün tam bərpasında müstəsna xidmətləri olan hərbiçilərimizin sağlamlığı-

Bəşəriyyətin qorxdığı xəstəlik – cüzam

Hər il yanvarın sonuncu bazar günü Ümumdünya Cüzam Xəstələrinə Yardım Günü kimi qeyd edilir. Bu il həmin gün yanvarın 28-nə təsadüf edib.

1953-cü ildə təsis olunan Cüzam Xəstələrinə Yardım Günü'nün qeyd olunmasında məqsəd problemə yalnız tibb işçilərinin deyil, həm də geniş ictimaiyyətin, inzibati idarəetmə orqanlarının, ictimai təşkilatların, işgüzar dairələrin, xeyriyyəçiliklə məşğul olan fondların, dini icmaların və ayrı-ayrı şəxslərin diqqətini cəlb etməkdir.

Cüzam xəstəliyi qədim dövrlərdən bəlli olsa da, onun törədicisini ilk dəfə 1873-cü ildə norveçli həkim Herhard Hanzen aşkar edib. Xəstəliyin sonrakı tədqiqatları nəticəsində müəyyən olunub ki, patogen insan bədəninə ən çox dərin zədələnməsi ilə daxil olur və yoluxmuş şəxslə sıx təmasda olduqda hava damcılarını ilə ötürülür. Xəstəliyin simptomusuz keçən inkubasiya dövrü 3 ildən 5 ilə qədər davam edir, lakin həmin dövr 6 aydan 20 ilə qədər də ola bilər.

Cüzam bəşəriyyətə məlum olan ən qədim xəstəliklərdən biridir. Bu xəstəlik haqqında məlumatlara hələ eramızdan əvvəl XV-X əsrlərə aid olan qədim yazılı abidələrdə rast gəlinir. Tibb elminin müa-

sir yenilikləri sayəsində dünyada 14 milyon insan bu qorxunc xəstəlikdən xilas olub. Cəsarətlə söyləmək olar ki, dünyanın təqribən 100-ə yaxın ölkəsində cüzam xəstəliyi tamamilə yox dərəcəsinə çatıb. Vaxtilə Qədim Misirdə, Yaxın Şərqdə, Yaponiyada, Hindistanda geniş yayılan xəstəlik sümüksü ərimə, əzələlərin tədricən nazıqlaşması, görmə qabiliyyətinin itməsi, daxili orqanlarda müəyyən dəyişikliklərin əmələ gəlməsi və s. əlamətlərlə özünü büruzə verir. Hindistan, İndoneziya, Banqladəş, Braziliya və Mərkəzi Afrikanın bəzi ölkələrində bu xəstəlik ciddi problem olaraq qalır.

Ölkəmizdə cüzam xəstələrinin sayı çox azdır və son illər ona rast gəlinmir. Həmin xəstəliyə mütbəla olanlar Bakının Umbakı qəsəbəsi ərazisində yerləşən Respublika Cüzam Xəstəxanasında dövlət vəsaiti hesabına müalicə olunurlar.

Azərbaycan Tibb Universitetinin Epidemiologiya və biostatistika kafedrasının müdiri, tibb elmləri doktoru, professor İbadulla Ağayev Ümumdünya Cüzam Xəstələrinə Yardım Günü ilə bağlı müsahibəsində deyib ki, bu gün cüzam xəstəliyinə dünyanın bir sıra ölkələrində rast gəlinir: «Cüzamın yoluxucu xəstəliklərə məxsus xüsusiyyətlə-

rə malik olması barədə alimlər arasında müxtəlif fikirlər səslənir. Bəziləri cüzamın insandan insana keçməsinə mümkün, digərləri isə qeyri-mümkün hesab edirlər. Ancaq bu xəstəliyin etiologiyası bu günədək tibb elminə bəlli olmadığı üçün yoluxucu hesab edilmir. Cüzama bəzən «leproz», «prokaza» və ya onun törədicisini ilk tapan alimin adı ilə «Hanzen xəstəliyi» də deyilir. Xəstəlik nəticəsində ən çox dəri, yuxarı tənəffüs yolları və periferik sinirlər zədələnir. Həmin toxumalarda xarakterik iltihab ocaqları əmələ gəlir».

Hər il Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının xətti ilə müxtəlif simpoziumların keçirildiyini bildiren kafedra müdiri həmin tədbirlərdə xəstəliklə bağlı müxtəlif baxışların ortaya qoyulduğunu qeyd edib: «Bəzi alimlərin bildirdiyinə görə, xəstəliyə uşaq yaşlarında, adətən oğlan uşaqlarında rast gəlmək olur. Amma son illər aparılan müşahidələr zamanı bəlli oldu ki, xəstəlik qız uşaqlarında da aşkar edilir.

Dünyanın bir sıra ölkələrində olduğu kimi, ölkəmizdə də səhiyyə sistemi cüzamla ciddi mübarizə aparır. Xəstəlik dövlət tərəfindən xüsusi nəzarətdə olduğu üçün hələ sovetlər dövründə Umbakı qəsəbəsi ərazisində Respublika

Cüzam Xəstəxanası tikilib».

Professorun sözlərinə görə, ilk dəfə xəstəxanada 1976-cı ildə olub, hətta orada xəstələrlə çay içib və yoluxmayıb: «O vaxtdan 48 il keçib. Hələ ki özümü normal hiss edirəm. Əgər bəzi alimlərin dediyi kimi, cüzam yoluxucu olsaydı, mən və ora apardığım tələbələr çoxdan yoluxardıq. Belə bir fakt indiyədək qeydə alınmayıb».

İ.Ağayev hazırda ölkə üzrə 37 nəfərin qeydiyyatda olduğunu bildirib. Onlardan 13 nəfər Respublika Cüzam Xəstəxanasında, qalanları isə ambulator qaydada müalicə olunur: «Həmin şəxslərin bəziləri yüngül işlərlə təmin olunub, işləyirlər. Bəzən onlarla küçədə rastlaşır, hal-əhval tuturam. Bəzilərinin harada işlədiklərini bildiyim üçün arada onlara baş çəkir, tənha buraxmıram. Onların adı xoş sözə, isti münasibətə ehtiyacları var. Görüşəndə çalışıram ki, həyatda özlərini kimsəsiz, tənha hiss etməsinlər».

ÜST-nin rəhbəri «X» virusu ilə bağlı xəbərdarlıq edib

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesus Davosda iştirak etdiyi panel iclasında diqqətçəkən açıqlamalar verib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təşkilatın rəhbəri «siri» adlandırdığı «X» virusunun epidemiyaya çevriləcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq edib və ölkələri yeni pandemiya ehtimalına hazır olmağa çağırıb. Onun sözlərinə görə, bu virus COVID-19-dan 20 dəfə daha ölümcüldür. «X» virusunun laboratoriya analizlərinin nəticələrini də açıqlayan ÜST-nin rəhbəri bildirib ki, onun epidemiyaya çevriləcəyi təqdirdə 75 milyon insan həyatını itirə bilər və bu xəstəlik hər beş ildən bir fəallaşacaq. O vurğulayıb: «Bu ilin mayında bütün ölkələrin ortaq düşmən olan pandemiya qarşı razılığa gələcəyinə ümid edirəm. Bilinməyən, lakin başvermə ehtimalı olan məsələlər var. Biz bütün ssenarilərə hazır olmalıyıq. COVID-19 pandemiyasında çoxlu sayda insan öldü, çünki prosesi yaxşı idarə edə bilmədik. Yeterli həcmdə oksigen yox idi. İndi biz zərurət yarandıqda mükəmməl fəaliyyət göstərəcək bir sistem qurmalıyıq».

T.Gebreyesus ortaq sözlər nəticəsində dünyanın hər hansı yerində baş qaldıran epidemiyanın qarşısını almağın mümkün olacağını bildirib. O əlavə edib ki, növbəti pandemiyanın bəşəriyyəti qəfil yaxalamasına imkan vermək olmaz.

Bu gün 1,25 milyard nəfər yetkin insan bütün istifadəçisidir və dünyada bütün məhsullarından istifadə səviyyəsi azalmağa doğru gedir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) dərc olunmuş hesabatında deyilir. 2000-ci ildə dünyada hər üç şəxsdən biri bütün istehlakçısı idisə, indi təxminən hər beş yetkin şəxsdən biri tütündən istifadə edir.

Hesabatda bildirilir ki, artıq 150 ölkə tütün məmulatlarından istifadəni uğurla azaltmaqdadır. Belə ki, Braziliya və Hollandiya ÜST tərəfindən tövsiyə olunan «MPOWER» tütünü qarşı mübarizə tədbirlərinin həyata keçirilməsindən sonra uğura nail olub: Braziliyada 2010-cu ildən bəri 35 faiz azalma müşahidə edilib, Hollandiya isə müəyyən edilmiş 30 faizlik hədəfə yaxınlaşır.

Bununla belə, altı ölkədə - Konqo, Misir, İndoneziya, İordaniya, Oman və Moldova Respublikasında hələ də tütündən istifadə hallarında artım müşahidə olunur.

«Son illər ərzində tütündən istifadə ilə mübarizədə əhəmiyyətli irəliləyişə nail olunsada, hazırda fəaliyyətsiz oturmaq vaxtı deyil. Mən çoxsaylı insan həyatları hesabına tütün sənayesinin gəlir əldə etmək üçün nələrə hazır olduğunu biləndə dəhşətə gəlirəm», - deyir ÜST-nin Sağlamlığın möhkəmləndirilməsi departamentinin direktoru Ryudiger Krex bildirib: «Hökumətlərin tütündən istifadə ilə mübarizədə qalib gəldiyini düşündüyü məqamda tütün sənayesi səhiyyə siyasətində idarəçiliyi ələ almaq və

ÜST: Dünya üzrə tütündən istifadə azalmağa doğru gedir

ölümcül zərərli məhsullarını satmaq üçün hər fürsətdən istifadə edir».

ÜST ölkələri tütündən istifadə olunması və tütün sənayesinin müdaxiləsi ilə mübarizə siyasətini davam etdirməyə çağırır.

Hazırda tütün məmulatlarının istifadəsi üzrə ən yüksək göstəricilər Cənub-Şərqi Asiya bölgəsində müşahidə olunur, burada əhalinin 26,5 faizi siqaret çəkir. İkinci yeri isə əhalinin 25,3 faizinin bu və ya digər formada tütün istehlak etdiyi Avropa tutur.

ÜST-nin məlumatına əsasən, Avropa bölgəsindəki qadınlar arasında tütündən istifadə səviyyəsi dünya göstəricilərindən iki dəfə çoxdur və bu rəqəmdə azalma bütün digər bölgələrə nisbətən daha yavaş gedir. Hesabatda 2030-cu ilə qədər bu bölgədə siqaretdən istifadə ilə əlaqəli xəstəliklərin ən yüksək həddə olacağı proqnozlaşdırılır.

ÜST-nin hesablamalarına görə, 2025-ci ilə qədər dünyada tütündən istifadə göstəricilə-

rində 2010-cu ilə müqayisədə 25 faiz azalma əldə ediləcək ki, bu da müəyyən olunmuş hədəfdən 30 faiz aşağıdır. Dünyanın yalnız 56 ölkəsi bu göstəriciyə çata biləcək.

ÜST ölkələri tütündən istifadə ilə mübarizə səylərini

sürətləndirməyə çağırır, çünki qarşıda görülmək işlər hələ çoxdur. ÜST-nin məlumatına görə, səhiyyə sahəsinin tütün sənayesinin artan müdaxiləsindən qorunması ilə bağlı dünya üzrə göstəricilər aşağı düşüb.

Tədqiqatlar ardıcıl olaraq göstərir ki, 13-15 yaş arası uşaqlar əksər ölkələrdə tütün və nikotin məhsullarından istifadə edirlər. Gələcək nəsilləri qorumaq və tütün istehlakının daha da azalmasını təmin etmək üçün ÜST bu il Ümumdünya Tütünsüz Günü'nü uşaqları tütün sənayesinin təsirindən qorumağa həsr edəcək.

Fevral ayında ölkələr Panamada ÜST-nin Tütünü qarşı Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 10-cu sessiyasında toplaşacaqlar.

Rusiyalı alimlər 15-20 dəqiqə ərzində süd vəzi xərçəngini erkən mərhələdə aşkar etməyə imkan verən ultrahəssas biosensör hazırlayıblar. Bu barədə cihazın müəlliflərindən biri, Skolkovo Elm və Texnologiyalar Universitetinin aspirantı Aleksey Kuzin «İzvestiya» qəzetinə bildirib.

Süd vəzi xərçənginin 20 dəqiqəyə diaqnostikası üçün biosensör yaradılıb

A.Kuzinin sözlərinə görə, təhlilin aparılması üçün xəstənin qanının bir damcısı kifayətdir. O izah edib ki, cihazda orqanizmin hüceyrələri arasında maddələrin nəqlində iştirak edən molekullar - vezikullar olan mikroçiplərdən istifadə olunur. Onların köməyi ilə xəstəliyin olub-olmaması haqqında məlumat əldə etmək mümkündür.

Alim qeyd edib ki, vezikulları tutan molekullardan istifadə olunması anticisimlərdən istifadədən daha ucuz başa gəlir. Bununla belə, çiplərin özləri sadə quruluşa malikdir, buna görə də mütəxəssislər onları kütləvi şəkildə istehsal edə biləcəklər. Bundan əlavə, cihaz eyni zamanda bir neçə patologiyanın diaqnostikası üçün təkrar istifadə edilə bilər.

Belarusda birinci növ diabetin unikal müalicə üsulu hazırlanıb

Minskədəki Biofizika və Hüceyrə Mühəndisliyi İnstitutunun alimləri diabetin inkişafını ləngidən unikal üsul aşkarlayıblar. Hüceyrə texnologiyalarının köməyi ilə yaradılan preparat xəstəliyin irəliləmə sürətini azaldır ki, bu da pasiyentlərə daha az miqdarda insulin tətbiq etmək imkanı verir.

«MİR 24» saytı xəbər verir ki, hüceyrə məhsulunun yaradılmasına bir həftə tələb olunur. Onun köməyi ilə orqanizm insulinə əlavə gətirən beta-hüceyrələrin dağılmasına qarşı mübarizəni öyrənir. Preparat panaseya olmasa da, onun istifadəsi qanda şəkərin miqdarının yüksəlməsinin daha az hallarda baş verməsini təmin edir.

«Bizim metodumuz tam müalicəyə istiqamətlənməyib. Əgər proses başlı-başına buraxılıbsa və insulin əmələ gətirən

hansısa miqdarda beta-hüceyrələr artıq məhv olubsa, təəssüf ki, tam müalicə mümkün deyil. Bizim məqsədımız yerdə qalan hüceyrələri qoruyub saxlamaqdır», - deyər İmmunologiya və hüceyrə biofiziki laboratoriyasının aparıcı elmi əməkdaşı Natalya Antoneviç bildirir.

İdeyadan klinik tətqiqatlaradək 10 il sərf olunub. Üsul sınaqdan keçib və praktikada tətbiq olunur. Bu, MDB üçün unikalıdır, bütün dünyada isə buna bənzər tətqiqatlar barmaqla sayılır. Yaxşı təsir üçün preparat orqanizmə hər ay vurulmalıdır. Kurs 2-5 inyeksiya təşkil edir.

Belarus alimlərinin ixtirası ilə xarici pasiyentlər də maraqlanırlar. Ən çox müraciət ABŞ, Böyük Britaniya, Rusiya, Qazaxıstan və MDB-nin digər ölkələrindən daxil olub.

Özbək alimləri pomidordan COVID-19 əleyhinə yeni nəsil vaksin hazırlayıblar

Özbək alimləri genetik vektorlar və pomidor bitkisinin əsasında COVID-19 infeksiyası əleyhinə yeni nəsil vaksin hazırlayıblar.

AZƏRTAC özbək KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, alimlər koronavirusun S1 antigen zülalını kodlaşdıran gen parçasını xüsusi vektorlara yerləşdirib və onu pomidor hüceyrələrinin genomuna salıblar. Bu hüceyrələrdən müntəzəm olaraq S1 antigen zülalını istehsal edən pomidor bitkisi alınır. Göstərilir ki, bu bitkilərdən alınan pomidor meyvələri S1 sabit antigen zülalını 0,77 mqkq miqdarında sintez edir və TOMAVAC peyvəndi qismində seçilib.

Hazırlanmış TOMAVAC vaksininin sınaqları göstərib ki, şıçanlarda və könnüllü insanlarda serumda və bağır-

saqlarda yüksək səviyyədə neytrallaşdırıcı anticismlər (IgG və IgA) istehsal edilir.

Sınaqda iştirak edən könnüllələrdə və şıçanlarda heç bir mənfi yan təsir müşahidə olunmayıb.

Bu tətqiqat göstərib ki, TOMAVAC ikifazlı müdafiəni təmin edən (bağırşağın selikli qişası və qan) təhlükəsiz vaksindir və o, elmi ictimaiyyətdə COVID-19 əleyhinə birbaşa istifadə üçün nəzərdə tutulan ilk vaksin kimi tətqiqat olunub.

Vaksin tətqiqi «Frontiers in Nutritional Immunology» (IF=5,0) nüfuzlu xarici jurnalında dərc edilib, bundan başqa, şıçanlar və könnüllü insanlar üzərində aparılmış immunogenlik və biotəhlükəsizlik sınaqlarının birinci mərhələsinin nəticələri açıqlanıb.

AŞAĞIDAKI TİBB MÜƏSSİSƏLƏRİ GÖSTƏRİLƏN VAKANT YERLƏRƏ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

«Elmi Tətqiqat Mamalıq və Ginekologiya İnstitutu» PHŞ

Mama-1.0 (1-ci Doğum şöbəsi)
Mama - 1.0 (Köməkçi reproduktiv texnologiyalar şöbəsi)
Kiçik elmi işçi - 1.0 (Mamalıq üzrə elmi şöbə)
Böyük tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (əməliyyatxana)

Ünvan:

K.Kazımzadə küç., 118
Telefon: 510-61-19

«Elmi Tətqiqat Tibbi Profilaktika İnstitutu» PHŞ

Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (Yenidoğulmuşların reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsi)

Ünvan: C.Cabbarlı küç., 35
Telefon: 594-69-31

«Professor Gindes adına Respublika Uşaq və Yeniyyətələr üçün Vərəm və Tənəffüs Orqanlarının Xəstəlikləri Sanatoriyası» PHŞ

Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0

Ünvan: R.İmanov küç., 4
Telefon: 453-08-34

Milli Onkologiya Mərkəzi

Şüa diaqnostikası bölməsinə:
Rəhbər - 1.0 (şüa diaqnostikası və terapiyası ixtisasında tibb elmləri doktoru, dosent)

Nüvə təbabəti bölməsinə:
Rəhbər - 1.0 (şüa diaqnostikası və terapiyası ixtisasında tibb üzrə fəlsəfə doktoru)

Şüa terapiyası bölməsinə:
Kiçik elmi işçi - 1.0 (şüa diaqnostikası və terapiyası ixtisasında tibb üzrə fəlsəfə doktoru)

Ünvan: H.Zərdabi küç., 79b
Telefon: 537-08-11

Şəmkir Rayon GEM

Təlimatçı dezinfektor - 1.0

Ünvan: H.Asanov küç., 73
Telefon: (02230) 5-89-86

«Respublika Narkoloji Mərkəzi» PHŞ

Tibb bacısı (qardaşı) - 6.0

Ünvan: Ş.Hüseyn küç., 71
Telefon: 558-75-16

Salyan Rayon Psixiatriya Xəstəxanası

Laborant - 1.0

Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0

Əczaçı - 1.0

Ünvan: Şorsulu kəndi

«Elmi Tətqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutu» PHŞ

Fizioterapiya üzrə elmi şöbə:
Elmi işçi (fiziatr) - 1.0 (müsbətiqə)

Fiziocərrahiyyə üzrə elmi şöbə:
Şöbə müdiri (ümumi cərrahiyyə), t.ü.f.d. - 1.0 (müsbətiqə)

Elmi işçi (ümumi cərrahiyyə) - 1.0 (müsbətiqə)

Pulmonologiya üzrə elmi şöbə:

Aparıcı elmi işçi (pulmonologiya, terapiya), t.ü.f.d. - 2.0 (müsbətiqə)

Elmi işçi (pulmonologiya, terapiya) - 1.0 (müsbətiqə)

Döş qəfəsi cərrahiyyəsi üzrə elmi şöbə:

Aparıcı elmi işçi (ümumi cərrahiyyə), t.ü.f.d. - 2.0 (müsbətiqə)

Elmi işçi (ümumi cərrahiyyə) - 2.0 (müsbətiqə)

Elmi laboratoriya:
Elmi işçi - 2.0 (müsbətiqə)

Tibb bacısı (qardaşı) - 10.0

Əməliyyat otağının tibb bacısı (qardaşı) - 1.0

Anesteziot - 1.0

Rentgen-texnik - 2.0

Feldşer-laborant - 2.0

Ünvan: E.Süleyman küç., 2514
Telefon: 421-50-91

Astara Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Sanitar-feldşer - 1.0

Ünvan: M.Cavadzadə küç., 2
Telefon: (02522) 5-10-51

Naftalan Şəhər Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Təlimatçı dezinfektor - 1.0

Ünvan: Ş.Qurbanov küç., 2
Telefon: (02235) 2-31-45

«Elmi Tətqiqat Kardiologiya İnstitutu» PHŞ

Arterial hipertenziya şöbəsi:
Kiçik elmi işçi - 4.0
Şöbə müdiri - 1.0
Böyük elmi işçi - 4.0

«Profilaktik kardiologiya» şöbəsi:
Elmi işçi - 4.0
Kiçik elmi işçi - 4.0
Böyük laborant - 3.0

«Ürəyin işemik xəstəliyi və ritm pozğunluğu» şöbəsi:
Şöbə müdiri - 1.0
Böyük elmi işçi - 4.0
Kiçik elmi işçi - 1.0
Laborant - 1.0

«Ürək çatışmazlığı» şöbəsi:
Şöbə müdiri - 1.0
Böyük elmi işçi - 5.0
Elmi işçi - 2.0
Kiçik elmi işçi - 5.0

«Miokard infarktı» şöbəsi:
Şöbə müdiri - 1.0
Böyük elmi işçi - 3.0

Ünvan: F.Xoysovi küç., 101
Telefon: 564-98-06

«Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzi» PHŞ

Tibb bacısı (qardaşı) - 9.0
Laborant - 1.0

Ünvan: M.Qaşqay küç., 37
Telefon: 440-32-10

Mingəçevir Şəhər Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Sanitar-feldşer - 1.0

Ünvan: Xocalı küç., 3
Telefon: (02427) 5-92-41

«Akademik M.A.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzi» PHŞ

Tibb bacısı (qardaşı) - 6.0

Ünvan: Şərifzadə küç., 196
Telefon: 432-12-14

Masallı Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Tibbi-statistik - 1.0

Ünvan: H.Asanov küç., 3
Telefon: (02521) 5-34-62

Baş redaktor:
N.MƏCİDOVA

Baş redaktorun müavini:
S.NƏBİYƏVA

Qəzet 1991-ci il yanvarın 5-dən nəşr olunur.

Təsisçi:
Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi
Müəlliflərin fikirləri qəzetin mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər. Redaksiyaya gələn yazılar geri qaytarılmır, onlara rəy verilmir.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan alınmışdır. Qeydiyyat nömrəsi: B92

Ünvan: Mirəsədulla Mirqasimov küç., 1. Səhiyyə Nazirliyi, 2-ci mərtəbə, 249-cu otaq

Tel./faks: (012) 596-06-61

E-mail: tibbqazeti@health.gov.az

Redaksiyanın kompüter

mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və

«CBS polygraphic production»

mətbəəsində çap olunmuşdur.

İndeks: 1065 Tiraj: 9300

Başağlıq

Azərbaycanın görkəmli təbabət alimi, tanınmış mama-ginekoloq, Əməkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, professor Solmaz Hüseyn qızı İsrailbəyli ömrünün 95-ci ilində vəfat edib. Uzun illər Azərbaycanın baş mama-ginekoloqu və Doğuşayarı komissiyasının sədri kimi nümunəvi fəaliyyət göstərmiş, 43 il Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun «Mamalıq və ginekologiya» kafedrasının müdiri işləmiş, 180 elmi əsərin müəllifi, Azərbaycan - Gürcüstan Mama-ginekoloqlar Cəmiyyətinin fəxri üzvü Solmaz xanım İsrailbəyli Səhiyyə Nazirliyinin «Fəxri fərmanı» ilə təltif olunub, «Səhiyyə əlaçısı» adına layiq görülüb. Onun 65 illik həkimlik fəaliyyəti dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilib, Azərbaycan Respublikasının «Şərəf» ordeni ilə təltif edilib. Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun əməkdaşları hörmətli müəllim professor Solmaz İsrailbəylinin vəfatından kədərləndiyini bildirir, ailə üzvlərinə və əzizlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Son on ildə diabetik polineyropatiyanın yaranma səbəblərinin, diaqnostika və müalicə üsullarının öyrənilməsində böyük irəliləyiş əldə edilib. Bunu Səhiyyə Nazirliyi Elmi Tədqiqat Tibbi Bərpa İnstitutunun nevroloqu Sevinc Rzayeva bildirib.

– Sevinc xanım, öncə bilmək istədik ki, diabetik polineyropatiya nədir və yaranma səbəbləri hansılardır?

– Şəkərli diabetin fəsadlarından biri olan diabetik polineyropatiyalar (DPN) diabet xəstələrində, digər səbəblər istisna edildikdən sonra, distal periferik sinir disfunksiyası simptomlarının olmasıdır.

DPN şəkər xəstələrinin həyat keyfiyyətini azaldır və «diabetik pəncə» sindromunun meydana gəlməsi riski daşıyır.

Son onillikdə bu patologiyanın yaranma səbəblərinin, diaqnostika və müalicə üsullarının öyrənilməsində böyük irəliləyiş əldə edilib. Onun yaranmasında genetik, metabolik, damar, autoimmun və digər faktorların rolu var. Xəstəliyin meydana gəlməsinə təkan verən amil xroniki hiperqlikemiyadır. Bu, yaranmış metabolik pozuntular nəticəsində sinirə birbaşa və yanaşı gedən mikro və makroangiopatiyalar vasitəsilə patoloji təsir göstərir, sinirin struktur zədələnməsinə səbəb olur.

– Şəkər xəstələrində polineyropatiyanın əlamətləri hansılardır və diaqnozu nəyə əsaslanır?

– Diabetik polineyropatiyanın klinik təzahürləri əsasən aşağı ətrafların distal hissələrində hissi, vegetativ-trofik və motorika pozuntularının olması ilə xarakterizə edilir. Bu pozuntular, bir qayda olaraq, simmetrik xarakter daşıyır və müxtəlif sinir liflərinin zədələnmə xüsusiyyətləri ilə əlaqəlidir. DPN-də aparıcı yeri sensor-algik sindrom tutur: xəstələr aşağı ətraflarda olan ağrılardan, keyləşmə, yanma və ya üşümə hissindən şika-

Diabetik polineyropatiya: nələrə diqqət yetirməli?

yət edirlər. Bununla belə, ağrının olmaması polineyropatiyanın olmaması demək deyil. DPN-in ağrısız formaları minimal simptomlar və sensomotor çatışmazlığın tədricən irəliləməsi ilə xarakterizə olunur. Obyektiv müayinə zamanı hissiyyatın azalması və reflekslərin zəifləməsi və ya itməsi aşkarlanır.

Simmetrik pozuntulardan başqa, proksimal bölmələrin zədələnməsi, mononeyropatiyalar və kompression (sıxılma) neyropatiyalarla müşayiət olunan formalara da rast gəlinir.

DPN-in aşkarlanması obyektiv klinik və elektrofizioloji tədqiqat metodlarının istifadəsi ilə əhəmiyyətli dərəcədə artır. Eyni zamanda, DPN-in aşkarlanması bir neçə mərhələdən (anamnez toplanması və xəstənin şikayətlərinin müəyyən edilməsi; aşağı ətrafların görünüşünün (status localis) müayinəsi və qiymətləndirilməsi; subyektiv və obyektiv simptomların qiymətləndirilməsi; elektroneyromiografiya müayinəsi və s.) ibarətdir.

Digər qiymətləndirmə üsullarından erkən diaqnostikada dərinin panç-biopsiyası və buynuz qişanın nazik sinirlərinin konfokal mikroskopiyası aparılır.

Qeyd etmək lazımdır ki, DPN istisna diaqnozudur. Şəkərli diabetin və polineyropatiya əlamətlərinin olması avtomatik olaraq diabetik polineyropatiyanın mövcudluğu demək deyil. Dəqiq diaqnoz qoymaq üçün hərtərəfli diferensial diaqnostika aparılmalıdır.

– Diabetik polineyropatiyanın müalicəsi necə aparılır?

– DPN xəstələrinin müalicəsinin müasir prinsipləri 3 əsas istiqamətə əsaslanır. Bunlar xəstəliyin inkişafının əsas patogenetik mexanizmlərinin korreksiyası, DPN-in əsas simptomlarının aradan qaldırılması, xəstələrin həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, DPN-in irəliləməsinin və ağırlaşmalarının qarşısının alınmasıdır.

Diabetik polineyropatiyanın müalicəsinin əsas məqsədi ətraflarda hissiyyatın və motorika funksiyalarının bərpa edilməsi, ağrının aradan qaldırılması, qan şəkərinin nəzarətdə saxlanılmasından ibarətdir. DPN-in müalicəsi ilk növbədə qlikemiya səviyyəsinə nəzarətdən başlayır. Sübut olunub ki, intensiv qlükoza nəzarəti distal simmetrik polineyropatiyanın qarşısının alınmasında effektivdir.

Mövcud metabolik və damar pozuntularını tənzimləməyə yönəlmiş və DPN-in əsas simptomlarının repressiyasına yardım edən müxtəlif növ fiziki amillər diabetik polineyropatiyanın müalicəsində getdikcə daha çox tətbiq edilir. DPN zamanı fiziki amillərin istifadəsinin

geniş imkanları onların orqanizmə çox-funksiyalı təsiri ilə əlaqələndirilir. Bu da xəstəliyin patogenezinin müxtəlif məqamlarına təsir göstərməyə və DPN-in əsas klinik simptomlarını aradan qaldırmağa imkan verir. Fiziotapevtik müalicələr mütəxəssis tərəfindən təyin olunur və həkimin nəzarəti altında aparılmalıdır.

Pasiyentlərin müalicəsinə kompleks yanaşma, müxtəlif sahələr üzrə ixtisaslı mütəxəssislər və müvafiq avadanlıq diabetik polineyropatiya xəstələrinin yüksək keyfiyyətli sağlamlığını təmin etməyə imkan verir.

– Bu cür xəstələr nəyə daha çox diqqət etməlidirlər?

– Diabetik polineyropatiyalı xəstələr ayaqlarının gigiyenasına, dəridə yaranan trofik dəyişikliklərə diqqətlə yanaşmalı və mütəxəssislərin nəzarətində olmalıdır. DPN-in və diabetik pəncə sindromunun meydana gəlməsinin qarşısını almaq məqsədilə profilaktik tədbirlər görülməlidir. Belə ki, DPN-in meydana gəlməsinin qarşısını almaq məqsədilə şəkərli diabet xəstələri vaxtında aşkar edilməli, qeydiyyata alınmalı, onlara adekvat terapiya təyin olunmalıdır. DPN-in erkən diaqnostikası və vaxtında müalicə edilməsi məqsədilə şəkərli diabet diaqnozu yeni qoyulmuş şəxslərin nevroloq tərəfindən müayinəsi keçirilir. Eyni zamanda, DPN-in irəliləmə dərəcəsinin və müalicənin effektivliyinin qiymətləndirilməsi üçün iki dəfə nevropatoloq tərəfindən təkrar müayinə aparılmalıdır. Bundan əlavə, diabetik pəncə sindromunun meydana gəlməsinin qarşısını almaq üçün DPN-in ilkin təzahürləri zamanı xəstəliyin gedişatı altı ayda 1 dəfə, əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdikdə isə 3 ayda 1 dəfə monitorinq olunmalıdır. Bu xəstələr göstərişlər üzrə mütəxəssislərin (endokrinoloq, angiocərrah, cərrah, ortoped, kardioloq və s.) müayinəsindən keçməlidirlər.

Pharmonline.az

pulsuz və sürətli çatdırılma

onlayn dərman sifarişi

Təşəkkür edirik
Sifarişiniz çatdırıldı

Pharma | Pharmonline.az

*9400

+994 50 273 11 33

Onlayn sifariş üçün

4 nəsil folat

INNOVATİV İNQRƏDİENT

400 mkq Quatrefolic®

Solvitale
Pregnafol
AKTİV FOLAT

SOLÉ PHARMA®
HEALTHCARE

Ürosol
DUO

Sürətli və effektiv

ea Tərkibi AUA tövsiyələrinə uyğundur

SISTİTƏ QARŞI
GÜNDƏLİK MÜDAFIYƏ

SOLÉ PHARMA®
HEALTHCARE

AVROMED

Mocom M10
Stomatoloji qurğu

Mocom
firması istehsalı olan
müxtəlif konfigurasiyalı
stomatoloji qurğular

Mocom Firması avadanlıqlarının
Respublikamızda yeganə
distribyutoru **Avromed Dental**dir

@avromed_company

@avromedcompany

avromed.az

info@avromed.az